לקט שיחות ק' בענין
קיום מצות "פרו ורבו" ושלילת "תכנון המשפחה"
שנאמרו בימות החול
[תרגום חפשי ללה"ק מרשימה מילולית מסרט-ההקלטה – בלתי מוגה]

תוכן השיחות

א. משיחת מוצש"ק פ' בא, יו"ד שבט ה'תש"ל. ..... ה

ע"פ מ"ש בגמ' "אין משיח בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף" מובן, שהבאת ילדים בעולם אי"ז ענין שנוגע רק לקיום מצוה פרטי של "פרו ורבו", אלא **בזה תלוי' גאולתן של ישראל**! ושליחות מיוחדת זו תלוי' בעיקר בנשי ישראל. כאשר ההנהגה בבית היא כדרוש, נותנים לה כל הענינים הדרושים לגדל את הילדים לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

ב. משיחת יום א' פ' שלח, י"ז סיון ה'תש"מ (לנשי ובנות חב"ד תחיינה)..... ו

ברכה **הראשונה** שבירך הקב"ה, שזה מורה שהיא **העיקרית**, היא [כמ"ש בראשון דפ' בראשית] "**פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה**", שכדי להיות "**וכבשוה**" – "לכבוש" את ענינים בלתי-רצויים של העולם, צ"ל "**פרו ורבו** ומלאו את הארץ" כפשוטו – להתברך **בבנים ובנות** שיתחנכו ע"י הוריהם באופן "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו לעשות צדקה ומשפט". ומזה שהברכה וה"תודה" לאשה [סוטה] שנמצאה טהורה היא – **עוד ילדים**, מוכח שה"תירוץ" שצריך לחכות עד שההנהגה בבית וה"שלום בית" היא בשלימות – **מופרך**, אלא **כל ילד יהודי** שמיתוסף, אפי' במשפחה שההנהגה שם היא **בלתי-צנועה**, ה"ז **ברכה** לכל המשפחה ולכלל ישראל! ואי"ז "**עול**" על ההורים – אלא **בן ובת**! והקב"ה, שהוא "הזן ומפרנס לכל", לוקח על עצמו האחריות לפרנסת הילד, ועם כל ילד שנולד, בא גם הכסף לפרנס אותו! וה"תירוצים" שקודם צריכים לוודא שה"שלום בית" והפרנסה ושהחינוך שהילד יקבל יהיו כדבעי וכו' – הרי אלו טענות של **היצר הרע** שהתלבש בסירטוק של משי עם אבנט! צריך לדעת שהדבר שנק' "**תכנון המשפחה**" אינו אלא **דבר המזיק**! רואים בפועל שזה מזיק לשלום בית ומביא בעיות לעצבים ורצים לרופאים וכו'. כ"ז בא כתוצאה מזה שמתערבים בתהליך **שהקב"ה קבע**.

מצוה הכי גדולה היא שיהודי ינהל את חייו לפי הוראות התורה, שזהו כלי לברכות ה' במילואן: ב"**בני**" – שמתברכים בילדים יהודים בריאים ושמחים. ב"**חיי**" – זה מביא **לחיים נורמלים וטובים**, ואדרבה – **דבר ידוע** שאין דבר **שמקשה** יותר על החיים כמו "תכנון המשפחה". וכאמור, אין להתערב ב"סדרים" של הקב"ה, אלא לסמוך ע"ז שרק **הקב"ה**, "בורא עולם ומנהיגו" ושמשגיח **בהשג"פ** על כאו"א, יכול להחליט בכמה ילדים טוב להתברך. וב"**מזוני רוויחי**" – שהקב"ה מביא פרנסה בהרחבה שתנוצל רק לדברים טובים ולבריאים. ואסור לחשוב "מה יכול כבר להשתנות ע"י מעשה הפרטי שלו?...", כמ"ש הרמב"ם שאפי' **מעשה א'** יכול להכריע את הכף ולהביא ישועה והצלה **לכל העולם כולו**, ועאכו"כ מעשה שע"י מעמידים **דורות בישראל**! ו"הבא לטהר – **מסייעין אותו**"!

ג. משיחת ו' תשרי ה'תשמ"א. ..... י

אין מקום לשקו"ט אם קיימו כבר מצות פרי' ורבי' אז מהו ההכרח לעוד ילד וכו' – מצוה **הראשונה** בתורה היא "פרו ורבו" עד ש"**ומלאו את הארץ וכבשוה**"! ופסק-דין **בהלכה** הוא **שכל ילד** הוא '**עולם מלא**"! ואם יש איזה טעם **אמיתי** לדחות א"ז – יש לסמוך בזה על **הקב"ה** שהוא "עצם הטוב", ומשגיח **בהשגחה פרטית** על כל **אחד ואחת** שכ"א מהם הוא "**עולם מלא**" (במכ"ש וק"ו מהשגח"פ אפי' על **עלה** שנפלה מאילן וכו'), ואין להתערב בזה ח"ו (אא"כ ישנו פס"ד ברור בתורה)!

ד. ה' חלקים משיחת אור לכ"ד טבת ה'תשמ"א. ..... יא

מובא במדרש בקשר למכת דם "מפני מה הביא הקב"ה עליהן דם – מדה כנגד מדה ... לפי שלא היו מניחין בנות ישראל לטבול מטומאתן כדי שלא יהיו פרין ורבין, לפיכך לקו המים בדם". **וההוראה**: על כל אחד ואחת לעשות את כל התלוי בו/בה לבטל גזירת פרעה זו ע"י הענין של "פרו ורבו ומלאו את הארץ". וכשעושים בפועל את הכלים לזה, מתקיים המשך הפסוק – "**וכבשוה**": כאשר "**כובשים**" את כל החשבונות שמצד ה"**ארציות**" וחומריות שעושים בקשר לזה (כמה כסף או טירחא כרוך בזה, חשבון הצער שכרוך בלידת וגידול ילדים ובמילא לא יוכלו לעסוק בתומ"צ במנוחת הנפש, ואפי' החשבון שע"ז לא יוכל ליהנות כ"כ מעניני עוה"ז וכו'), ע"ז שהאב והאם מתבוננים מה אומרת **הנשמה שלהם**, שהיא "**חלק אלוקה ממעל ממש**", ומה אומר **הקב"ה**, על כל "חשבונות" אלו, הרי מובן שאין מקום לשאלה מלכתחילה – אז יתקיים ה"**וכבשוה**" **בפשטות ובגלוי**, שנהיים כלים ל"ברכת ה'", לא רק ל"ידי **מחסורו**" – לכל הצרכים **הנחוצים** כתוצאה מהולדת עוד ילד, אלא "היא **תעשיר**" גם **בגשמיות**! צריך לדעת ש**הקב"ה**, שהוא **הבעה"ב היחיד** על הלידה בפועל, והוא "**עצם הטוב**", הרי **הוא** זה שבוחר מתי הזמן **הכי טוב** שהילד יוולד. והדבר היחיד שהקב"ה נתן לבחירת האב והאם בזה

(כי הקב"ה רצה שגם הם יהיו "**שותפים**" ["**תואר נפלא**"] בזה) הוא – שבידם **למנוע** או **לעכב** זאת. [אא"כ במצב ש**הרב**, שאינו נוגע בדבר, פוסק שזהו מצב של סכנת-נפשות ר"ל, אזי נעשית הוראה **התורה** לדחות זאת].

ה. משיחת ר"ח שבט ה'תשמ"א. ..... יד

להתחלת קיום המצוה של "פרו ורבו", אכן זקוקים לה"אתערותא דלתתא" של הב' שותפים – האב והאם, אבל קיום המצוה בפועל תלוי לגמרי רק בשותף הג' – הקב"ה, כח הא"ס. והוא יודע מתי הזמן הטוב ביותר לזה עבור הילד, האב והאם. אלא שמצד "טבע הטוב" גופא אינו רוצה להכריח בזה ונותן לאב ולאם הבחירה האם לאפשר את ברכת ה', ועי"ז יהיו גם הם "שותפים" בזה. אבל כאשר אין סומכים על המועד שהקב"ה רוצה (אע"פ שהם בעצמם אומרים ורואים בפועל שהוא "זן את העולם כולו וכו'", ובודאי שבכחו לזון בנו ובתו!), ומערבים בזה רצון אישי ועושים "חשבונות" וכו' – הרי עי"ז נחסר ה"כלי" לברכת ה'. שהרי כדי להיות "שותף" ראוי, צריך להתחשב בדעתם של שאר השותפים ועאכו"כ בדעתו של הקב"ה! (וכההוראה ממ"ש הקב"ה למשה (כמסופר במדרש) "כשרציתי – לא רצית", ולכן "וראית את אחורי ופני לא יראו" וכו'). ואע"פ שצריכים לעשות "כלי" עפ"י טבע לברכת ה', אבל לא יעלה על הדעת לעשות על יסוד זה היפך השו"ע!

ה"חשבון" לדחיית הלידה של עוד ילד כדי שיוכלו להתעסק בזמן הפנוי ב"מבצעים" – ה"ז בא מהיצה"ר, שהרי הקב"ה יודע גם "חשבון" זה, ואם הוא יברך בעוד ילד, ה"ז גופא הוכחה שזה חשוב עוד יותר שלא בערך לקיום כללות עם ישראל! ובפרט שזה גופא יוסיף בהצלחת ה"מבצעים" אח"כ!

ה"טענה" שעפ"י תורה "לא נבראה אשה אלא ליופי", יופי רוחני אבל גם יופי גשמי [אלא שצריך לנצל את היופי "(כל כבודה בת מלך) פנימה", באופן של צניעות, שע"ז זוכים לכל טוב בעולם], והגמ' עצמה אומרת שעיבור ולידה פוגעים בזה – הרי הקב"ה יודע גם מזה, אבל זהו רק לפי שעה (כדי שהאשה תוכיח שהיא עומדת בנסיון), והוא הבטיח ש"לא נבראה אשה אלא ליופי", ולאחרי הלידה נעשה בזה "יתרון האור"! (ע"ד דיני פרישות נדה מבעלה, שאין בזה משום לגרום סבל וכיו"ב ח"ו, אלא אדרבה – שמירת דינים אלו גורמת שהאשה תתחבב על בעלה שלא בערך יותר).

נקודה נוספת: כאשר מסתכלים מה קרה בפועל במשך ב'-ג' דורות האחרונים, יראו בעיני בשר, שבאותן משפחות שסמכו בזה רק על חשבונו של הקב"ה, הנה השלום-בית, בריאות ההורים, הפרנסה ואוירת השלוה בבית, היו טובים יותר בפועל מבאותן משפחות שהתנהגו בזה לפי "חשבונות" שלהם, למרות שעברו צער העיבור והלידה וצער גידול בנים בב' או ג' פעמים יותר מה"שכנה"! ומכיון שאלו הם תוצאות בפועל ולא "השערות" בעלמא – אין מקום להתווכח בזה! מיותר אפי' לשאול רבנים או להסתכל בספרים – יש רק להסתכל על הסבים והסבתות ויראו בפועל היכן היו יותר חיים של אושר וקירוב הלבבות, והיכן היתה האשה יפה יותר באמת וכו'...

מצינו דבר פלא: כל אחת מהד' אמהות שרה רבקה רחל ולאה עמדה על כך בתוקף, תבעה והתפללה לזכות בילדים, עד שפעלו זאת! ואם כל ענין בתורה וכל הנהגה שבה הצטיינה אפי' א' מהאמהות – מהווה הוראה, עאכו"כ ענין שהוא צד-השווה אצל כל האמהות, והוא ענין יסודי ועיקרי.

ו. ב' חלקים משיחת יום ה' פ' בשלח, יו"ד שבט ה'תשמ"א. ..... כב

נשיא דורנו אמר בשמו של כ"ק אדמו"ר מהר"ש שפרנסתו של יהודי בזמן הזה הוא בדוגמת ה"**מן**" שהוא "**לחם מן השמים**", כי אין לזה מקום בדרך הטבע. זה שהאדם עוסק בענינים הקשורים ב"לחם מן הארץ" אינו אלא "**לבוש**" שצ"ל בדרך הטבע, אבל "ברכת ה' **היא תעשיר**"! ובמילא מהי התועלת בעריכת "חשבונות", שקודם עליו לדאוג שיהי' לו מספיק כסף, דירה ולבושים וכו', ורק אח"כ יחשוב אודות קיום מצוות ה' "פרו ורבו" באופן ד"מלאו את הארץ" – הרי כל זה אינו אלא **הלבוש**. **לכל לראש** עליו לדאוג בהכנת ה"לחם מן **השמים**", שזהו **העיקר**, ולהתנהג עפ"י ה"**תורה** מן השמים" – לדאוג שיהיו לו **בנים ובנות עצמם**. ויתירה מזו: ארץ ישראל ובני ישראל נמשלו ל"**צבי**" ש"**עורו גדל לפי בשרו**", ובכן, אפי' אם נראה שכל מה שעמל לפרנסתו אינו מספיק עבור הילדים שיוולדו, א"ז הוכחה כלל – שהרי הפרנסה מגיעה **יחד עם הילד ובגללו**! אלא שלפעמים נותן לו ה' פרנסתו בהרחבה **תחילה**, כי סומך עליו שיבין שזהו בשביל הילדים שעליו להביא לעולם, ויעמוד בנסיון ולא יתחשב בכל החשבונות שהם בגדר "**תחבולות אנוש**" ו"**שטויות**" – לוותר ר"ל על הנחת שהקב"ה רוצה לתת למעלה ממדידה והגבלה ע"י עוד בנים ובנות שיחנכו אותם בדרך התומ"צ, אף שברור שפרנסת יהודי בזמן הזה אינו אלא "**לחם מן השמים**"!

ז. משיחת יום ג' פ' יתרו, ט"ו בשבט ה'תשמ"א. ..... כד

התחלת דבור הראשון של עשרת הדברות היא "אנכי ה' **אלקיך** אשר הוצאתיך מארץ מצרים" – בלשון **יחיד**! ומזה מובן גודל החשיבות של כל **נשמה פרטית** מישראל. ובמילא כשא' טוען שיש לו כבר כו"כ ילדים ועוד מעט בא משיח ובשביל מה להשתדל לעשות את כל התלוי בו שיוולד עוד ילד א'?! – אומרים לו שבפרשה זו [פ' יתרו] ישנה תשובה ברורה: משה, אהרן, השבעים זקנים וכל המרכבה וכו' עמדו ושמעו איך הקב"ה אומר לילד זה שיוולד "**אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים**"! והסברה זו היא כ"כ פשוטה שלא צריכים לזה "דובנער מגיד" וכיו"ב – אלו הם דברים פשוטים שנלקחו מחומש!

ח. משיחת יום א' פ' במדבר, כ"ג אייר ה'תשמ"ב (לנשי ובנות חב"ד) .....כו

הזכות והאושר הכי גדול של אם בישראל הוא להביא עוד ילד לעולם! וה"שותף" השלישי, הקב"ה, ש"לי הכסף ולי הזהב", דואג לכל המצטרך, כסף ובריאות, לחינוך הילדים, ולקבל מהם רוב נחת בתוך בריאות. הזכות והאחריות של בת ישראל לקיים הציווי "פרו ורבו וגו'", ולעשות זאת **בשמחה וטוב לבב**.

ט. ב׳ חלקים משיחת כ״ף מנחם-אב ה׳תשמ״ב..... כז

יש לסמוך על הקב״ה, שבשעה שהוא מעניק ילד – ה״ז **ברכה ואושר הכי גדול** להורים ולכל המשפחה! ולא להתערב בהנהגתו. אין להתחשב בפיתויים שמקורם ב״מלך זקן וכסיל״, שהם היפך האמונה שהקב״ה הוא הזן בטובו את **כל העולם כולו** ועוד ילד לא יקשה עליו, ואדרבה – ביחד עם לידת הולד, ״נולד״ גם ה״צינור״ לפרנסתו ומביא **הוספה** בפרנסת **כל הבית כולו**! **ואשרי חלקן וגדול זכותן** של כל האמהות בישראל שהתנהגו כך **עד עתה**, ויתנהגו כך **מכאן ולהבא**.

י. משיחת ח״י אלול ה׳תשמ״ב.....כח

ביום הולדת של ילד, אפי׳ **בן שנה**, על ההורים ללמוד ענין בתורה ולתת צדקה לזכותו, ולהתבונן **באושר הכי גדול** שה׳ נתן להם בהעניקו להם ילד זה ע״מ לחנכו בדרך התומ״צ וכו׳. ובנוגע להטענה שהילד אינו מבין כלום – אומרת התורה שהנהגת ההורים, לא רק ברגע שהילד יצא לאויר העולם, אלא גם **ט׳ חדשים קודם שנולד**, נוגע לילד ולבניו אחריו **עד סוף כל הדורות**! וכמסופר בגמ׳ ״שבעה בנים היו לה לקמחית **וכולן שימשו בכהונה גדולה**. אמרו להם חכמים מה עשית שזכית לכך, אמרה להם **מעולם לא ראו קורות ביתי קלעי שערי**״! היינו שהנהגתה בתכלית הצניעות גם בהיותה **בביתה לבדה**, פעלה והשפיע על בני׳ ועל בניהם וכו׳. וזוהי הוראה לכל בת בישראל עד כמה חשוב הזהירות בענין זה לא רק **לעצמה** אלא גם **לילדים** וכו׳.

יא. משיחת אור לכ״ט אלול ה׳תשמ״ב, ערב ר״ה ה׳תשמ״ג. .....ל

המשנה אומרת **ענין נפלא**: ש״לפיכך נברא אדם **יחידי** ללמדך ש..**נפש אחת** מישראל .. **עולם מלא**״. אומרים לכל יהודי, בכל מקום ובכל זמן: הקב״ה ברא את האדם באופן **שונה** מכל הנבראים, יחידי, כדי שתדע **שהנך** ״עולם מלא״! וא״ז מפני שלמד תורה וקיים מצוות, כ״א **תיכף ומיד שיצא לאויר העולם** ה״ה ״עולם מלא״! זה מחזק עוד יותר מה שדובר כמ״פ אודות מצות ״פרו ורבו״, שגם לאחרי הולדת בן ובת, **וכמה** בנים ובנות, יש להשתדל בהולדת ילדים **נוספים**, כי כאשר נוסף ילד יהודי **א׳**, נוסף כאן ״**עולם מלא**״ במצב של ״**גן עדם מקדם**״ כפי שזה הי׳ כשהאדם נברא יחידי! ומכיון שכן, מובן שאין מקום לשאלות מהיכן יקחו את הכח וכיצד יוכלו לספק את כל צרכיו של הילד וכו׳, כמו שלא יעלה על הדעת לשאול כך בקשר לבריאת אדה״ר בהיותו ״**בגן עדן מקדם**״! ומזה גם מובן עד כמה נוגע ההשתדלות בחינוך של **כל ילד** נוסף לתורה ולחופה ומעש״ט – כאילו הוא ״**יחידי**״ ״**בגן עדן מקדם**״! ובודאי שהקב״ה נותן להורים את כל הכחות הדרושים לגדל את הילד הן מבחינה גשמית והן מבחינה רוחניות.

יב. ב׳ חלקים משיחת יום א׳ פ׳ במדבר, כ״ה אייר ה׳תשמ״ג (לנשי ובנות חב״ד) ... לב

מסופר בגמ׳ עד כמה השתדלו נשי ישראל במצרים להגדיל את מספרם של בנ״י ע״י כללות הענין ד״פרו ורבו״, מתוך אמונה ובטחון בה׳, ולא עשו ״חשבונות״ שאין הזמן מתאים לזה בגלל גזירת פרעה ״כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו״ וכו׳. והגמ׳ מספרת **שילדה קטנה**, מרים, היא זאת שביטלה ״חשבונות״ כאלו של אבי׳ עמרם, וכתוצאה מכך נולד משה, ״**מושיען של ישראל**״! וההוראה: 1) אין לדחות קיום מצות ״פרו ורבו״ בגלל ״חשבונות״ של פרנסה וכיו״ב, כי **הקב״ה** הוא זה ש״זן ומפרנס את **העולם כולו**״! ואף שהקב״ה רוצה שהפרנסה תבוא ע״י עשיית ״כלי״ בדרך הטבע, אבל זה גופא צ״ל ע״פ רצונו ית׳. וכאשר ההורים ממלאים את חלקם ב״שותפות״ הילד, שזהו הדאגה לעניניו **הרוחניים** – **שהנשמה** של הילד, שהיא ״״**חלק אלוקה ממעל ממש**״, תאיר בו בגלוי, ע״ז שדואגים שיקבל חינוך בדרך התומ״צ **בתכלית השלימות** (ולא חוסכים זאת בגלל ההוצאות כספיות וכו׳) – אזי ממלא **הקב״ה** את חלקו ב״שותפות״ ודואג לכל ענייניו **הגשמיים** של הילד (פרנסה ובריאות וכיו״ב). 2) גם ה״חשבון״ של מה בכך שיוולד **עוד ילד א׳**, ובפרט שנמצאים **בגלות** וכו׳ – מופרך: ע״ז שנשי ישראל במצרים ביטלו ״חשבון״ כזה נולד ״**מושיען של ישראל**״ **שביטל את גלות מצרים**! ועד״ז לידת עוד ילדים בזמננו אי״ז רק הזדמנות **פרטית** של ההורים אלא זה נוגע לזירוז גאולת **כלל ישראל מהגלות**!

יג. משיחת וא״ו תשרי ה׳תשד״מ ..... לד

אצל ״חנה״ הראשונה מוצאים אנו שהיא לא הסתפקה בשום דבר, ועשתה את הכל כדי שיהי׳ לה ״זרע אנשים״! והיא גם מסרה את נפשה על חינוכו של הילד וכו׳. וההוראה: תפקידה של כל אשה ובת בישראל הוא לעשות **כל התלוי בה** בנוגע קיום מצות ״פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה״. (אף שה״**כיבוש**״ עצמו היא עושה **על ידי בעלה**, שה״**איש** דרכו לכבוש״, אבל הענין ד״**פרו ורבו ומלאו** את הארץ״, לשון **רבים**, הוא ציווי **לשניהם**, הבעל והאשה).

יד. ב׳ חלקים משיחת י״ג תשרי תשד״מ. .....לה

מסופר בהפטורה של ר״ה איך שחנה הנביאה **מסרה את נפשה** כדי שיוולד לה ילד, וכשנולד – קראה אותו **שמואל** ע״ש ״**שאילתהו** לה׳״. ובזה ב׳ פירושים: מלשון **השאלה** ומלשון **מתנה**. וההוראה: 1) כמה צריכים ״**להרעיש עולמות**״ שיוולד עוד ילד (אפי׳ אם כבר יש הרבה ילדים). ואפי׳ אם עושים ״חשבונות״ ומתכננים ומקבלים ״היתר״ וכו׳ – הרי כשיעשו חשבון **צדק** אין ספק לאיזה מסקנא יבאו, ויסמכו על החשבונות של **הקב״ה** מתי הזמן הטוב ביותר וכו׳. 2) מצד א׳ יש למסור הילד **במתנה** להקב״ה ובמילא הוא ידאג לגו״ר של הילד, אבל, מצד שני, צ״ל הענין ד״**השאלה**״ (בלבד), כי הקב״ה רוצה שיהי׳ קשר תמידי בין ההורים לילד, ושגם **הם** יעשו חלקם וכו׳. ובענין ״השאלה״ מרומז גם שנתינת הקב״ה את הילד **להורים** הוא ״**בהשאלה**״. והרי הדין הוא ש״שאילה בבעלים **פטור**״ על הכל, וא״כ, מכיון שהקב״ה, ה״בעלים״, נמצא אתו תמיד – ״הנה ה׳ נצב עליו וכו׳״, אין להעניש אותם ח״ו בשום מצב וכו׳.

טו. משיחת י"א ניסן ה'תשד"מ .....לז

יש לקיים מצות "פרו ורבו ומלאו את הארץ" **בגשמיות כפשוטה**! כמדובר כמה פעמים אודות **גודל הברכה והזכות** שיש להורים בזה. ובקשר להטענה אודות הוצאות הפרנסה וכו' – הנה על זה באה ההוראה שהציווי ד"פרו ורבו וגו'" נאמר לאדם הראשון ביום שנברא, שהי' ביום **השישי** כדי שימצא **הכל מוכן לסעודה**! וע"פ מאחז"ל "לפיכך נברא האדם יחידי" כדי ללמד **שכל יהודי** הוא "**עולם מלא**", מובן, שכאשר הנהגת האדם היא כפי רצונו ית', אזי נותן לו הקב"ה את **כל צרכיו** – "עולם **מלא**" – **מן המוכן!** (ורק צריך לעשות **כלי** בדרך הטבע)

טז. משיחת יום ב' פ' האזינו, ז"ך אלול ה'תשד"מ (לנשי ובנות חב"ד תחיינה).....לח

כל "מצוה הבאה לידך – אל תחמיצנה", ובפרט מצוה **העיקרית** שקיומה הופקד בידי האשה – מצוה **הראשונה** בתורה "פרו ורבו ומלאו את הארץ". אין לערב בזה חשבונות אישיים, שכדאי לחכות בזה עד שיאספו סכום מכובד של כסף, יקנו בית ורכוש וכו', אלא יש לסמוך בזה **לחלוטין** על "שותף" השלישי – **הקב"ה** – שיברכם בילד שיאריך ימים ושנים במועד המתאים ביותר! "יש על מי לסמוך"!

יז. ב' חלקים משיחת ו' תשרי ה'תשמ"ה.....לט

התורה העניקה לנשים **השליחות העליונה ביותר** – להעמיד ולגדל דור חדש שיהווה **המשך לדור של מ"ת**! ע"י שישתדלו בענין "פרו ורבו", שזה, וגידול הילדים, תלוי בעיקר **בנשים**. ודוקא כשהאשה עושה **זאת** – ה"ה ממלאת את **תפקידה** העיקרי ומשיגה את **שלימותה העצמית**. וכאשר "מתכננת" ודוחה זה עד לאחרי שתרוויח כסף ותבנה שֵׁם לעצמה וכו', ורק אז תתחיל לחשוב מתי וכמה ללדת – ה"ז מופרך לגמרי גם **בשכלו של נפש הבהמית**, ואפי' של **עם הארץ**! גם את **הבנות** יש לחנך כך – למלא **שליחותן** להיות "עקרת הבית"!

יח. משיחת ט"ז אדר ה'תשמ"ז (ב"יחידות כללית" להאורחים) ..... מ

כתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – "בתוך כל **אחד ואחת** מישראל". והיינו, אף ש"**השמים ושמי השמים לא יכלכלוך**", אבל בלבו של כל יהודי, אפי' **תינוק קטן** שאך יצא לאויר העולם, כן שורה **השכינה בכל עצמותו**! ומזה מובן גודל האחריות המוטלת על שכמם של הורים עבור כל ילד וילדה. ואע"פ שזה קשור לפעמים עם טירחה גדולה, אבל איזה ערך יש לכל הטירחא כאשר מתבוננים שבלבו של תינוק קטן זה **שוכנת עצמותו של הקב"ה**! ומזה מובן עד כמה יש להשתדל בחינוכם המתאים, החל **מחינוך עצמו** להיטיב א"ע עוד יותר, שהרי מדובר כאן ע"ד החינוך של ילד שבו שורה השכינה! ומובן גם **גודל השכר** על חינוך ילד כזה. ומזה מובן גם בנוגע המדובר כמ"פ שעל כ"א לעשות כל התלוי בו/בה לקים מצות "פרו ורבו": אין מקום כלל לדאגה של פרנסה וכיו"ב, שהרי **הקב"ה** "**מוכרח**" כביכול לדאוג שה"דירה" שבו הוא שוכן, ילד זה, יהי' "**בריא ושלם**" עם כל צרכיו הגשמיים והרוחניים! דאגות האמורות באות מהיצה"ר שהוא "מלך **זקן וכסיל**", וה"ז **בושה וחרפה** להתחשב עם טענותיו!...

יט. ב' חלקים משיחת ליל ו' דחג הסוכות ה'תשמ"ח. .....מב

נחת האמיתי של יהודים היא – שמתברכים בילדים ונכדים,ורווים מהם נחת חסידי [ונחת באופן של "**מלכתחילה אריבער**" – שעוד **לפני** שמתחילים לחנך אותם, באים **הילדים** בעצמם ותובעים שיספרו להם, **ובכל הפרטים**, על האבות וצדיקי עולם, האם היו להם נסיונות והאם הם חשבו **עליהם** – הנכדים שלהם וכו']. ולא מתחשבים בעניני "תכנון משפחה" (ענין שאין להזכיר במקום קדוש), אלא כ"א עושה כל התלוי בו להתברך **בבנים ובנות** וכו'.

כ. משיחת י"א שבט ה'תשמ"ט (ב"יחידות כללית" להאורחים) ..... מג

כמו שביציאת נאמר ש"**בזכות נשים צדקניות** שבאותו הדור יצאו אבותינו ממצרים", עד"ז יהי' בגאולה האמיתית והשלימה. בזכות זה שהן העמידו בישראל דורות של בנים ובני-בנים, ומתוך **שמחה וטוב לבב**, בבטחון גמור בהקב"ה שיספק להם פרנסה כדרוש.

א. משיחת מוצש"ק פ' בא, יו"ד שבט ה'תש"ל.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...וכלשון הגמרא "אין משיח בא עד שיכלו כל הנשמות בגוף",

וכפירוש התוספות, שנשמות ישראל נמצאות ב"גוף", "אוצר" בפני עצמו, ששם הן נמצאות – צריך איפוא "להמשיך" משם ילדים, נשמות, בנים ובנות, שהם יעמידו ויקימו את "צבאות הוי'", שעמהם נצא מן הגלות, **ובזה** תלוי' הגאולה.

ומזה מובן, שלא כדעת הטועים הרוצים לפלפל בנוגע ל"מניעת הריון" וכו' וכו', עם כל הענינים – גילוי פנים בתורה **שלא כהלכה**:

אין זה רק ענין פרטי של קיום המצוה (מצוה הראשונה בתורה), "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה"; זהו גם ענין **כללי** – בזה תלוי' גאולתן של כל ישראל, כאשר "יכלו נשמות בגוף" ע"י הבאת ילדים, בנים ובנות, כאן למטה, נשמה בגוף, שאז "משיח בא" ויגאלנו מן הגלות המר.

ב. וזוהי גם השליחות המיוחדה, התלוי' בעיקר בנשי ובנות ישראל בכל מקום שהם, על אחת כמה וכמה אלו היודעים כבר מתורתו והוראותיו והדרכותיו של בעל ההילולא, ואלו שדבריו יגיעו אליהם היום, ומחר: עכשיו ו"מחר" למחרת היום, וכן "מחר" אפילו לאחרי זמן,

הנה ע"ז שהם יולידו בנים ובנות, ואת הבנים ובנות **שכבר** נולדו להם – "להולידם" מחדש, אשר "כל המלמד את בן **חבירו** תורה", על אחת כמה וכמה את בנו של **עצמו** תורה, "כאילו ילדו" – הוא "מוליד" מציאות חדשה,

הנה ע"י הנהגתם, כאשר ביתם בישראל יהי' "בית" שעליו אומר הקב"ה "ושכנתי בתוכם" – שם שוכן הקב"ה ושם מעמידים ומקימים הם "צבאות הוי'" בדרכי הצניעות, ומעמידים זאת באופן של "ויירב העם ויעצמו במאוד מאוד" –

נותנים להם כח, שאכן יהי' להם **כח**, וכן כל הענינים הדרושים – לגדלם מתוך הרחבה ומתוך בריאות הנכונה ומתוך שמחה וטוב לבב, ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

ב. משיחת יום א׳ פ׳ שלח, י״ז סיון ה׳תש״מ (לנשי ובנות חב״ד תחיינה)

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. אח״כ מיתוסף תחום נוסף, שבזה סומכים עוד יותר ובודאי שזה התפקיד הכי נעלה של נשי ישראל, והוא – כפי שהנני רואה כי כבר דיברו אודות הנושא במהלך הכנס, ״קאָנוועענשאָן״, עד שגם הדפיסו את זה,

אלא שחסרה שם ה**הקדמה**, וחסרה גם ה**מסקנה**, והיא –

אודות כך שהבורא בירך את ישראל (וכל אדם ואדם), בברכה הכי נעלית, שלכן היא מובאת בתור ברכתו הראשונה של הקב״ה בתורה, [תורה הנקראת ״תורת חיים״, הוראה בחיי היום-יום], הנה הברכה הראשונה שהקב״ה אמר ונתן והעביר, ע״י אדם הראשון וחוה, לכל הדורות הבאים – היתה, שהוא יברכם בבנים ובני-בנים, עד שיהי׳ ״ומלאו את הארץ וכבשוה״: בני-האדם יכבשו את **כל** העולם כולו וינהלו ויכבשו אותו, כך שהעולם יקבל צביון של עולם **אנושי** – לא עולם פראי, לא עולם של העדר המוסר וכו׳.

ולשם כך מן הצורך **למלא** את העולם בבני-אדם; אנשים שניכרת עליהם עובדת בריאתם ע״י הבורא, ואזי ״ויברך אותם״ – דבר ברור שהקב״ה מברכם בהצלחה.

ובמילים פשוטות – הרי לא באתי לשאת ״**דרשות**״... – במילים פשוטות היינו:

זה שהקב״ה **רוצה** לתת לכל בית בישראל, **ונותן** לכל בית בישראל ברכה **בכל** הענינים, ורצונו שיכירו באמת כי הברכה העיקרית היא – להתברך בבנים ובנות,

שבודאי, אם האב והאם ירצו – הם בודאי יצליחו, שיתקיים בילדיהם ציווי אברהם אבינו ושרה אמנו, ״ושמרו דרך ה׳ לעשות צדקה ומשפט״, ״יצוה את בניו ואת ביתו אחריו״: הילדים יהיו כאלו, שיצוו **לבניהם**, כולל ע״י ״דוגמא חיה״, להתנהג בהתאם – לשמור דרך ה׳,

שענינה, בכללות, ״לעשות צדקה״, שזהו הענין (כנ״ל) דגמילות חסדים, וגם ״ומשפט״, ענין התורה והתפילה,

להפיץ ״אנושיות״ [אנושיות אמיתית – מיוסדת על ״תורת חיים״ שהיא גם ״תורת אמת״],

וכדי שזה יופץ והעולם יתמלא ביהדות וטוב, ובאופן של ״וכבשוה״ – כיבוש כל הענינים הבלתי-רצויים המפריעים לזה –

הנה לשם כך דרוש ה״**פרו ורבו**״, שאז ״ומלאו את הארץ״ – בפשטות: שיהודים יקבלו ויקיימו את ברכות ה׳ שנותן להם, להתברך בבנים ובנות.

ב. ולשם כך נועדו הדיבורים (שגם נדפסו), שכאמור חסרה שם ההקדמה, והיא:

שאפילו כשמדובר אודות בית ששם היחסים בין הבעל ואשתו אינם כדבעי, רח״ל; אפילו אם מדובר על בית שהאשה אינה מתנהגת בצניעות, כרצון ה׳, כפי שציוה בתורה; אפילו אם זה הגיע לממדים כאלה שהזוג הגיע אל הכהן, ובמשכן ובמקדש, עם כל הענין המסופר שם [בפרשת סוטה],

אשר, זוהי אחת הסיבות השונות והמשונות, במענה לשאלה: מדוע אינך מקבל את ברכות ה׳ לבנים ובני-בנים – מתחילים לחפש תירוצים, וה״תירוץ״ הראשון הוא, כי תחילה צריך להעמיד על-כנם את היחסים בין הבעל לאשה, שיהיו בטוחים עד 120 שנה, ואח״כ יש להיות בטוחים שהנהגת-הבית תהי׳ בטוחה במאת האחוזים, ורק אח״כ **יתכננו** ויערכו ״תכנית״, אם לקבל ברכות ה׳ או לא!...

מספרת התורה, כי אפילו בית שהיחסים שבו **שלא** כדבעי, אפילו בית שהצניעות והנהגת הבית **אינה** בצניעות –

אומר הקב״ה, שהברכה הכי גדולה (שתכפר על היסורים השונים, רחמנא ליצלן), שהוא יכול לברך ולגמול לאשה ש״טהורה היא״ – היא בכך שהוא יברך אותה ואת בעלה, בתוספת **ילדים** בבית [״ונקתה ונזרעה זרע״]!

ומזה מובן, כי אותם בתים שהקב״ה **בירכם** בשלום-בית, אותם בתים **שמתנהגים** לפי

רצון ה׳, שעי״ז ממשיכים תוספת ברכה, ברכה **אמיתית**, לבריאות אמיתית, בגשמיות וברוחניות, ולשלילת כל עסק עם רוגזה, ושאר כל הענינים שרחמנא-ליצלן ניתוספו בעולם של זמננו עקב סיבות שונות, מתחיל מאי-שמירת טהרת-המשפחה, כדאיתא במדרש תנחומא,

הרי מובן, כי כל ילד שמיתוסף בבית כזה – הרי זו ברכה עבור אביו ואמו ועבור הסבא והסבתא ועבור שאר הילדים שכבר ישנם בבית, כשמיתוסף להם עוד אח ועוד אחות, וברכה גם עבור כלל ישראל, בכל מקום שהוא.

ג. רגיל להביא ״ראיה״ ממה שקורה בעולם –

רואים איפוא, כי בארץ הקודש, כדי שיתוסף עוד ״עולה״ אחד בלבד, כדי שיתוסף עוד יהודי – נכנסים [הרשויות] להוצאות של **עשרת אלפים דולר**, ואח״כ זה התייקר לכדי **עשרים** אלף דולר!

בא הקב״ה ואומר: הוא נותן ברכה, יתוסף בן, תתוסף בת, ואחרי שהם גדלים רווים מהם נחת-יהודי, כי מחנכים אותם בדרך שה׳ רוצה,

נותן להם הקב״ה פרנסה מהמזל **שלהם**, מה״לי הכסף ולי הזהב״: זה לא ח״ו ״נטל״ על ההורים; זה לא ״**נטל**״ – זה ילד וזו ילדה!...

ד. וכן כמוזכר לעיל, בשל סיבות שונות ומשונות עושים דרכים כו׳ [למניעת הריון]. – פשיטא ומיותר להבהיר, שמחפשים שהכל יהי׳ מתאים על-פי שולחן-ערוך, אבל אחרי כל ה״התאמה״ על-פי שולחן-ערוך –

הרי הדבר תלוי בעקרת-הבית, ואז היא לא מונחת בדאגות כלשהן, כי הקב״ה ״זן ומפרנס לכל״, הוא נושא עליו את האחריות והפרנסה של האבא והאמא, ושל כל ילד וכל הילדים, ובלידת בן או בת – ״נולדה״ פרנסתו יחד עמו!

אלא שעד גיל מסויים, שנה מסויימת, נותן הקב״ה תוספת שליחות וזכות ותענוג לאבא ולאמא – לתת דרכם את הפרנסה לבן או לבת,

משגדלו – הם בונים בית ומשפחה בפני-עצמם, ומקבלים פרנסה ללא תלות באבא ובאמא.

אבל אפילו בזמן שההורים מסייעים להם – מוסרים הם את כספו של **הקב״ה** ואת ה״כסף וזהב״ של **הקב״ה** אל הילדים, אלא שהם זכו בזכות הגדולה ובתענוג הגדול, גם בגשמיות, שהקב״ה חננם בברכה כזו, וגם נתן להם את היכולת והזכות לפרנס את בניהם ברוחניות ובגשמיות עד גיל ושנה מסויימת.

ה. וזהו המענה, כשמתחילים לחפש ״טענות״, שתחילה יש לייצב את השלום-בית, אח״כ צריך לייצב את הפרנסה, אח״כ צריך להסדיר את הוודאות שכל הסובבים יסכימו לחינוך הילדים כדבעי, בדרך הצניעות וכו׳, ועד״ז כל יתר ה״טענות״ –

הרי ברור הדבר, שמקורם, כפי שנשיא דורנו כ״ק מו״ח אדמו״ר כינה אותו – ה״**ערמומי**״. והרי יש לדבר מילים ברורות: מקורם **ביצר-הרע**,

אלא שבמידה והיצר יבוא כמו טיפש, בבגדי ״יצר-הרע״ – ברור שאף אשה ובת בישראל לא תשמע לקולו; עוטה הוא איפוא בגדים יהודיים, ואף עושה מזה ענין של **מצוה**, באומרו שהיא צריכה זמן בשביל כל-מיני פעולות טובות, דבר שנעשה בלתי-אפשרי במידה ויולד עוד ילד בבית, בפרט שהיא יכולה ללחוץ על הרב והוא ימצא לה היתר... –

יש לדעת, כי זהו ״**ערמומי**״, העוטה על עצמו, מצד ערמימותו, ״סירטוק״ ואבנט של משי, אבל מה מצוי בפנים – **היצר-הרע** במלוא עוצמתו!

ועדיין לא קיים אפילו דבר אחד שהיצר-הרע רוצה בו, ועתיד לצאת הימנו דבר **טוב** עבור יהודי, מקטן ועד גדול!

ו. וזהו גם מענה, כשמחפשים תירוצים שונים כדי לעשות זאת, הנה כדי להקל את הנסיון – ראינו במה מתבטאת ההנהגה כאשר הולכים בדרך זו,

דרך שקיבלה שם "פוליטי": "**תכנון**", ז.א. כיון שהאדם צריך "סדר מסודר" בחיים – אסור לו לעשות שום דבר בלי תכנון מוקדם;

אם-כך בדברים **פשוטים** – פשיטא שצריך לערוך תכנית **מתי** ללדת ילדים, **כמה** ילדים ללדת **ואיך** ללדת ילדים, עם כל הפרטים –

אבל, ככל הענינים בדוגמת-זה – הרי-זה "סרטוק של משי" שמלובש על-גבי **דבר המזיק**!

עד כמה הדבר מזיק – מיותר לבאר, כפי שרואים, שאלו שמנהלים (לא על אף בת ישראל) "תכנון משפחה" וכיו"ב – הרי זה מביא לידי **מתיחות** ביחסי הבעל ואשתו, ואח"כ זה מביא לחבלות (רחמנא-ליצלן) בחייהם המשותפים, כי, כאן יש "זהירויות" וכאן יש הגבלות וכאן נעשה "ברוגז" וכאן נוצרת מתיחות.

ז. זאת ועוד: כאשר **מפריעים** את האופן הנורמלי, כפי שהקב"ה קבע בתורתו, ומתחילים להכניס שם שינויים, המשנים בדרך קיצונית את חייו הנורמלים של יהודי, וביתר שאת את חיי-המשפחה הנורמלים בין איש ואשתו – ברור שזה משבש את היחסים, זה מפריע את השלום-בית, ועוד יותר – זה מפריע ונוגע **בבריאות** הן של האשה והן של האיש!

וכפי שרואים זאת בפועל: אלו העוסקים בענינים אלו (כאמור, לא על אף בית בישראל), יש להם עסק (לא על אף בית בישראל) עם "סייקאָ-טעראַפּי" [טיפולים נפשיים], וריצה לרופאים מרפאי-עצבים, וריצה לרופאים שיתנו עצה כיצד הבעל יסתדר עם האשה וכיצד האשה תסתדר עם הבעל; רצים לרופאים שיתנו להם גלולות "הורמונים" עם כל-מיני ענינים שישמשו "תחליף" לענינים הנורמלים ולגישה הנורמלית של חיים-יהודיים, וכן על דרך זה אפילו אצל **אינם**-יהודים,

וכל זה עדיין **אינו** מכניס "תכנית" וסדר בחיים; [שכן זהו] דבר שמטרתו להכניס שינוי בסדר שהקב"ה קבע בתורתו, ואמר כי ישנם ההגבלות בזמנים מסויימים, באופנים מסויימים ועבור אנשים מסויימים, ולאחרי כן ישנו, אדרבה, ענין המצוה,

וכאמור לעיל: המצוה הכי גדולה שהקב"ה דורש היא, שיהודי ינהל חיי יום-יום נורמלים, כפי שמראה "תורת חיים", תורה המראה כיצד לחיות חיים שיכולים להקרא בשם חיים אמיתיים, דהיינו – כפי המופיע בתורה-שבכתב, ואח"כ בתורה שבעל-פה ואח"כ בפוסקים, עד בשולחן-ערוך, ואין צורך להתערב ב"סדרים" של הבורא,

שאז – זוכים לברכות ה' בתכלית השלימות, עד שמתברכים **בכל** הברכות,

וכהנוסח ["בני חיי ומזוני רוויחי"], שזוכים ל"**בני**" – ילדים כפי השיעור שהקב"ה רוצה שבני-הזוג יתברכו, מקבלים הם זאת בפועל, וכאשר הקב"ה מברכם בילדים – הוא מברכם בילדים **בריאים** ובילדים **שמחים** ובילדים **יהודיים באמת**.

וכן זהו "**חיי**":

זה לא דבר, כפי שמנסים להשלות, רחמנא-ליצלן, שזה **מקשה** את החיים ומכניס **תסבוכות** בחיים – **ההיפך הוא הנכון**: עוד לא קיים ריבוי כזה של בלי-סדר וריבוי כזה של תסבוכות שנכנסים לכל בית, אפילו של אינם-יהודים, בשל ההתערבות בסדרי החיים – כמו ענין זה הנקרא בשם "תכנון משפחה"!

וכאמור, זה לא דבר שצריך לחפש בספרי-מוסר; כל אחד שקורא "עיתונים" אפילו, ומי שיודע מה קורה אצל הרופאים – רחמנא-ליצלן שלא יזדקקו לזה – יראה אילו שינויים רחמנא-ליצלן נוצרו מזה בבתים **יהודיים**, וכמו-כן בבתים **לא-יהודיים**.

ח. אבל כאמור, שהקב"ה נתן לכל אדם, ובודאי לאשה בישראל, "עקרת הבית", את כל הכוחות וכל האמצעים להצליח להנהיג בביתה, וכאמור לעיל – בכל הבתים בסביבתה, וכן להשפיע על כל נשי ישראל, ללכת ג"כ בדרך זו –

שלא להתערב בסדרי הבורא; לשמור בתכלית החומרה – כי זוהי תכלית **הטוב** – את החוקים והדינים הכרוכים בטהרת המשפחה,

ולהותיר את כל ה"חשבונות" – כמה בנים ובנות טוב לבני-הזוג להביא – את זאת יודע אחד ויחיד: יודע זאת בורא כל האדם ומנהיגו, הקב"ה, וכתורת הבעש"ט שהוא משגיח עליו

בהשגחה פרטית, השגחה בה הקב"ה בכבודו ובעצמו מתמסר **לכל פרט** של כל אחד מישראל בחיי היום-יום שלו,

וא"כ ברור, שרק הוא מסוגל להחליט, והוא זה שנותן אח"כ את הברכה שההחלטה תבוא לידי פועל – להתברך במספר הילדים **הטוב** לבית זה,

והוא בודאי גם יראה, כאמור לעיל, שזה יהי' "**בני**" וזה יהי' קשור עם "**חיי**" – רק אז זה יהי' חיים, חיים נורמלים טובים ויהודיים,

וכן זה קשור עם "**ומזוני**":

הקב"ה נותן פרנסה, מבלי צורך (לא על אף בתי-ישראל) לשלם לרופא שתפקידו להרגיע את בני-הזוג בשל ניהול חיים **לא** נורמלים, לא על-פי שולחן-ערוך עם ההגבלות שבו –

נותן הקב"ה "ומזוני **רוויחי**", פרנסה כזו שתשמש אך-ורק לעניני **הרחבה** ועניני **טוב** ועניני **קדושה** ועניינים **בריאים**, כי יהי' כאן אבא בריא, אמא בריאה וילדים בריאים,

והם יסייעו לבנות את כללות עם ישראל, שיהי' – עַם בריא,

ויהי' עולם בריא **סביב** להם, מתחיל ביחסי העולם לישראל – שיהיו "בריאים",

ועם זה יבוא שהעולם **מסביב** יהי' בריא – עי"ז שכאו"א לא יחשוב: מה כבר ישתנה בעולם, במידה שהיא – אשה אחת ויחידה או בית אחד בלבד – תשנה את הנהגתה; איך זה עשוי להשפיע על כל השכונה בסביבתה, או על כל עם ישראל, או על כללות הגאולה? –

פוסק הרמב"ם, כי יהודי יש בכוחו – אם הוא רק מכוון להנהגה כרצון ה', ע"י **מעשה אחד ויחיד** – להכריע את כל העולם כולו, ולהביא ישועה והצלה לכל העולם!

והדבר אמור כלפי **כל** מעשה טוב;

על אחת כמה וכמה מעשה הקשור עם העמדת **דורות בישראל** – בנים שיולידו בנים, ויהיו בני-בנים שיתנהגו בסדר טוב, הסדר שכתוב בתורה – דבר הנפעל ומתחיל מפעולה אחת ויחידה של אשה אחת ויחידה בישראל,

ובפרט, כאמור לעיל, שזה מתקבל בתור התחלת "תקופה חדשה" בפעולות "נשי ובנות חב"ד", ומייד יש לפרסם ולדעת, שהכוונה בזה ל"נשי ובנות כל ישראל כולן" – **בכל** עניני יהדות, אבל מתחיל מהענינים **העיקריים** בזה, אחד הענינים העיקריים של אלו שכבר נישאו והקימו "עקרת הבית",

כולל אפילו של הסבים והסבתות – שעליהם לעשות כל התלוי בהם להשפיע על בניהם ובני-בניהם שיהי' "ושמרו דרך ה'" **בכללות**, על אחת כמה ופשיטא באופן עיקרי כזה.

ט. ואזי בטוחים אנו, ש"הבא לטהר מסייעין אותו" – הקב"ה מבטיח, כי כאו"א שיעשה בכיוון זה, הוא בכבודו ובעצמו יסייע לו,

ובפרט, שזה נושא שמסיבות שונות ומשונות – כאמור לעיל – לא מדברים אודותיו: מתקיימים אסיפות של יהודים דתיים ונשים דתיות, ומדברים אודות כל הדברים הטובים, אך מתביישים לדבר אודות "עיקר" כזה בחיים היהודיים! ובחיים – כאמור לעיל – עד שזהו "עיקר" בחיי-אנוש בכלל.

ג. משיחת ו׳ תשרי ה׳תשמ״א.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...וכמדובר כמ״פ, שהתורה פוסקת, שכל ילד הוא ״עולם מלא״, כל יהודי הוא ״עולם מלא״. במילא לא שייך בזה ה״הסברה״ שכיון שיש כמה-וכמה בנים ובנות, היכן ההכרח להביא **עוד** ילד, ובפרט שזוהי משנה מפורשת ונפסק בשולחן-ערוך שיוצאים ידי מצות פרי׳ ורבי׳ – בבן ובת!

ובפרט לפי הביאור בחסידות, מיוסד על קבלה, שאז ישנו שם הוי׳ בשלימות: ה״י״ה״ (כמ״ש בתניא) זה בדוגמת אב ואם, המולידים בן ובת (אהבה ויראה), וזוהי שלימות שם הוי׳ – יש לו ״שם הוי״״ בשלימותו!...

באים ואומרים לו, שהתחלת התורה, המצוה הראשונה לפני כל המצוות שמסופר בתורה, **וסדר** בתורה הוא ג״כ הוראה – המצוה הראשונה היא ״פרו ורבו״,

וכפירש״י (ומקורו במדרש) ש״פרו״ אפשר הי׳ לפרש דהיינו יחיד – אומרים מיד ״ורבו״. וגם כאן אפשר לפרש – לכן ממשיכים מיד: עד שיהי׳ ״ומלאו את הארץ וכבשוה״!

סומכים על הקב״ה, וכמה [ילדים] שהקב״ה רואה שזה טוב עבור האבא והאמא [ובדרך ממילא עבור הסבא והסבתא, וזוהי גם טובת כל עם ישראל כולו, וע״י דורנו זה – עבור **כל** הדורות כולם, **שלפני** דור זה **ושלאחרי** דור זה] –

הנה כל ילד שנולד – נולד כאן ״**עולם מלא**״!

וזהו ענין הנוגע להלכה ונוגע בכמה דינים, זה לא מובא רק **באגדה** שבתורה. – אגדה שבתורה היא ג״כ חלק ש״ניתן למשה מסיני״ ביחד עם חלק **ההלכה** שבתורה, רק יש בזה גם המעלה (כלשון רבינו הזקן באגה״ק) ש״רוב סודות התורה גנוזות בה״.

ובפרט שהגמרא מסבירה זאת באופן המובן גם **בשכל**, שאז, כידוע בכמה ענינים בתורה, אומרים ״קרא למה לי – **סברא** היא״! כיון שזה ״מונח״ בשכל דנפש האלקית – אין זה צריך להיכתב בתורה; פשוט ומובן **מעצמו** שכך צריך להיות.

והרי, זוהי ״סברא״, כמוסבר בגמרא סנהדרין בארוכה **הסברא** שבדבר, כיצד זה ״עולם מלא״ והראי׳ על זה והוכחה וכו׳.

ב. וכאמור, אם יש איזשהו טעם, טעם **אמיתי**, שזה [=להביא ילד] ח״ו **לא** צריך להיות – יכולים לסמוך על הקב״ה, ״עצם הטוב״ ו״מטבע הטוב להטיב״, ולהשאיר זאת לטיפולו.

ובכל-מקרה אין ברירה... כי **הוא** ה״זן ומפרנס לכל״! והוא המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, עד בפרטי הדברים, כמבואר בארוכה בכמה-מקומות,

עד הלשון הידוע, ש״עלֶה״ הנידף ברשות-הרבים, ברחוב, וצריך להתהפך מצד לצד, אבל עלול להתהפך באופנים שונים – זהו ג״כ בהשגחה פרטית:

מדובר כאן אודות עלה שכבר **אינו** ״צומח״, הוא כבר ניתק מהאילן; הוא מתגולל ברחוב, ומדובר לכאורה לא בענין עיקרי, אלא רק באופנו, ב״הכשר״ הענין, **כיצד** הוא יתהפך – אומרים לנו, שזהו ״בהשגחה פרטית״, וכתורת נשיא דורנו – שיש לזה מקום והוראה במחשבה הקדומה דאדם-קדמון, ד״א״ק״!

עאכו״כ כשמדובר על ״עולם מלא״ של נפש אחת מישראל – הנה חס-ושלום להתערב בזה, אלא-אם-כן יש פסק-דין ברור בתורה שמפני איזו סיבה שתהי׳ יכולים לדחות זאת וכיו״ב, כמדובר כמ״פ בארוכה.

אבל באופן כללי הרי זה **ציווי**, ציווי שנאמר (ככל המצוות) כדי שליהודי יהי׳ יותר טוב מכמו קודם קיום מצוה זו,

עד בתכלית השלימות, שזה מקשר אותו – ״מצוה״ מלשון צוותא וחיבור – הוא נעשה ״כולא חד״ כביכול עם הקב״ה, שאז – ״באור פני מלך **חיים**״, ואז ״**זכרנו** לחיים״ ע״י מלך החיים וזה ממשיך ומביא לכך (כהנוסח **בסיום** כל תפילת עמידה) שנכתבים ונחתמים ״בספר חיים ושלום וגזירות טובות״, ככל הפרטים שנמנו שם.

ד. ה׳ חלקים משיחת אור לכ״ד טבת ה׳תשמ״א.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. אומר המדרש על ענין זה, ש״מכת דם״ היתה ״מדה כנגד מדה״ (– בשמות-רבה ובאליהו-רבה ובכמה מקומות):

המצריים רצו להלחם ב״פן ירבה״ שאז תהי׳ ״מלחמה ונוסף . . ועלה מן הארץ״, כי ישראל ״פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד״, והם ראו, שזה קשור לכך שבנות ישראל טובלות במים.

והם באו למסקנה: כיצד אפשר להלחם בזה? – על ידי סגירת המים. שלא יהיו מקואות רחמנא ליצלן. במילא אז הכל יחשבו, שאין הם אכזריים כלל, ולא יהי׳ צורך ב״גזירות״, כי בנות ישראל הן ״גל נעול״ ו״גן נעול״, כמו שמפרש המדרש, ובארוכה הובא בפשוטו של מקרא, ש״אחת היא ופרסמה הכתוב״, בקשר לשמירת טהרת המשפחה – מצאו איפוא המצריים עצה: הם יהיו ״אנשים טובים״, לא יתערבו כלל, ולא צריכים להגיע לגזירות פרעה, רק מה יעשו? – יסגרו את המים,

במילא לא תוכלנה נשי ישראל לטבול, שלאחרי-זה מגיע ה״פרו וישרצו״.

ולכן – שילם להם הקב״ה ״מדה כנגד מדה״, שה״מים אשר ביאור״ והאגמים בכל מקום שהם פסקו מלהיות מים, ״ויהפכו לדם״.

ובזה רואים מיד את ההוראה:

כמדובר כמה פעמים, ביאת משיח צדקנו – שכמדובר זהו תפקיד דורנו זה – כרוך בכך ש״יכלו כל הנשמות שבגוף״.

נוסף על העיקר, שזוהי המצוה הראשונה בתורה, [והרי **סדר** בתורה הוא ג״כ תורה והוראה, וזהו סדר ב״תורת חיים״ – הוראה בחיים]: המצוה הראשונה היא ״פרו ורבו״, עד לאופן של ״ומלאו את הארץ״.

ואז ברור, [וגם זה חלק מהציווי –] כי ״וכבשוה״, שכל החשבונות הבאים מצד ה״ארץ״, מצד הארציות והחומריות, [כמו שמפרש אדמו״ר הזקן באגרת הקודש, שאנו ״גוי אחד בארץ״, אפילו בעניני ארץ] – ״וכבשוה״: הוא כובש כל חשבונות אלו ונעשה מושל ושולט עליהם,

הן אם אלו חשבונות כמה **כסף** זה יעלה, או חשבונות כמה **טירחא** זה יעלה, או חשבונות כמה **מיעוט הריווח** יהי׳ מזה: שעל ידי צער העיבור וצער הלידה וצער גידול בנים ובנות וכיוצא בזה, לא יוכלו ליהנות מלימוד התורה במנוחת הנפש או מקיום המצוות במנוחת הנפש, או אלה החושבים עוד למטה מזה – שלא יוכלו ליהנות מעניני העולם, אמנם באופן כשר, אבל עניני ״רשות״, לא כמו תורה ומצוותי׳,

עד שהוא מקים ״ארץ״ שלימה, השקפת עולם שלימה, אבל זוהי השקפת עולם כפי שהעולם הוא ״ארץ״, לא כפי שהוא ״שמים״.

ב. ...אבל כאשר יש את ה״וכבשוה״, ש״כובשים״ את כל ה״ארציות״ עם כל הענינים – אזי נעשה ״וכבשוה״ בפשטות, שכובשים ונוכחים לראות כי כל החשבונות אינם נכונים **בפשטות**,

כי, ״ברכת השם היא תעשיר״, וכאשר הוא עושה ״כלי״ גדול יותר – והרי הכלי לקבל ברכת השם הוא קיום **רצון** השם – הרי בעשותו כלי גדול יותר – אזי ״מדה כנגד מדה״, כי ״לא ברא הקב״ה דבר אחד לבטלה״, ומגיעים אשה בישראל ואיש בישראל ומראים להקב״ה, שהם עשו כלי גדול יותר, כי הם נתברכו ועשו כל התלוי בהם כדי שיהיו להם בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוותי׳ והולכים בדרך הישר והטוב בעיני אלקים ובעיני אדם.

אלא מאי? ״ברכת השם היא **תעשיר**״: לא רק ״מחסורו אשר יחסר לו״, כמה שצריכים כדי לגדל עוד ילד ועוד ילדה, ולגדל אותם מתוך הרחבה, כך, שאף על פי שהישיבה מבקשת ריבוי כסף, שלא בערך ל״פּאַבליק סקול״ [בי״ס ממלכתי] שהוא חינם בלא כסף, ואילו כאן עליו לשלם,

ואח"כ מיתוספים כל שאר הענינים, כי כאן צריכים לתת לו מאכל מיוחד, כי יש ספק על הכשרות של ה"סנדביצ'ים" שנותנים לו, והרי לקחת את הסנדביצ'ים מהמלוכה "לא קיימא לשאלה" כלל, ואת זה ביכלתו לקבל בחינם, או בחצי מחיר.

על-זה אומרים, שלא רק שברכת השם ממלאת את "מחסורו אשר יחסר לו", אלא "ברכת השם היא **תעשיר**".

אבל כאשר רוצים עשירות בגשמיות וברוחניות – צריכים לתת כלים, כי אם "אין כלי" – אזי "ויעמוד השמן".

ואז רואים, שע"י ה"וכבשוה", כשהוא כובש את הארציות ואת כל החשבונות הקשורות לארץ –

כי כאשר הוא מתחיל לחשוב, או היא מתחילה לחשוב, מה אומרת הנשמה שלה, והיא יודעת שאדמו"ר הזקן אמר בפשטות, שנשמה ישראלית היא "חלק אלוקה ממעל", כלשון הפסוק, והוא מוסיף: **ממש**! **זהו ממש ענין של "אלקות" עצמו**.

במילא, כאשר היא מתבוננת, והוא מתבונן: מה אומר הקב"ה על כל חשבונות אלו, האם לגביו יש להם איזו תפיסת-מקום, האם הוא מתחשב בהם, ובגללם **ימנע** חס ושלום מלתת את מצות "פרו ורבו", או לא,

אזי כל אדם נורמלי, שחושב בשכל הפשוט, אפילו שכל נפש-הבהמית, – לא נדרשת כאן אמונה – כאשר יתבונן, מה חושבת נשמתו, [שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש"] או נשמ**תה**, בהנוגע לכל החשבונות הקשורות לארץ: כמה **כסף** נדרש לזה וכמה **טירחא** נדרשת בשביל זה, ועל מה צריך לוותר במשך הט' חדשים, ואחריהם כמה חדשי היניקה, ואח"כ צער גידול בנים, עם כל החשבונות האמורים לעיל –

אזי הוא **יצחק מעצמו**, או היא תצחק מעצמה, [ותתפוס] שלא שייך שיהי' בזה כל דיון ו"שקלא-וטריא" מה אומרת על כך ה"חלק אלוקה ממעל ממש". **לכתחילה לא קיימא** לכל חשבון ולכל שאלה.

אבל, מה שיש לו בלבול מה"ארץ" הקשורה ל"חלל השמאלי שבלב" (כמ"ש אדמו"ר הזקן בתניא בתחילתו) – לשם כך נדרש שיהי' "וכבשוה".

ואזי, כאשר יש "וכבשוה",

ו"הקב"ה עוזרו": אין הפירוש שנדרש לכך "כחי ועוצם ידי", אלא כאו"א מישראל וכלל ישראל עד סוף כל הדורות, אפילו עוד לפני מתן תורה, נאמר עליהם, שהם "מאמינים", היינו שבכח **עצמו** הוא מאמין, ובנוסף לזה הוא "**בני** מאמינים" – יש לו בנוסף לזה את כח האמונה שירש מאביו ומאמו ומזקנתו ומסבו, או מאימה ומאבי' וזקנתה וסבה.

ואזי הולכים בשמחה ובטוב לבב, ומתנהגים באופן **המבטל** את הגזירה של המצריים, לכבוש את המים, לסגור את המים, כדי למנוע חס ושלום קיום מצוה זו, ואח"כ – יש לסמוך על הקב"ה!

ג. ...בדורנו זה רואים, כי ישנם כאלה שהקב"ה – מטעמים הידועים לו – יודע, כי השלימות שלהם והענין שלהם הוא – להוליד מספר מסויים של בנים; ומספר מסויים של בנות,

ולהולידם – בזמן המיוחד ובזמן המסוגל, תוך ידיעה כי הקב"ה הוא עצם הטוב ו"מטבע הטוב להיטיב" – ואם-כן פשוט וברור, כי הקב"ה בוחר את הזמן הטוב ביותר עבור האבא ועבור האמא, ובעיקר – הזמן הכי טוב עבור **הילד** שעתיד להיוולד,

וכמו"כ יש לקב"ה טעמים משלו מדוע לעיתים הוא **דוחה** את הדבר, שיבוא משך זמן לאחרי זה.

ו"בהדי כבשי דרחמנא למה לך": בשר-ודם, נברא, אינו מסוגל לדעת את שכלו וטעמיו של הבורא. אבל ניתנה לו הבחירה, "ובחרת בחיים": בידו האפשרות לעכב זאת חס-ושלום.

– האפשרות **מתי נעשה** העיבור **ומתי נעשית** הלידה – על כך הקב"ה הוא הבעה"ב היחידי, וישנה על כך ההודעה של תורת אמת, כי הקב"ה הוא עצם הטוב ו"מטבע הטוב להיטיב", והקב"ה חפץ "אך טוב לישראל", שכאו"א מישראל, הן אנשים, הן נשים והן טף,

[כמודגש במיוחד בשנת הקהל], יזכו לטוב בריבוי, כפי שמאריך המדרש (מדרש רבה על מגילת אסתר) "שלום בריבוי, טוב בריבוי, ברכה בריבוי" – כמה ענינים טובים הבאים בריבוי לישראל, לאנשים ונשים וטף.

אלא, שהקב"ה רצה, שאנו נוכיח כי שייכים אנו ל"עם חכם ונבון", ונהי' ה"שותפים" הנכונים,

כפי שהגמרא אומרת, תואר נפלא: נאמר, שישנם "**ג' שותפין**". בלידת ילד יש בזה ג' שותפין. "שותף" על פי הלכה הוא **שותף**. ומי הם ג' השותפין? – הקב"ה, האב והאם.

ומבין שלושתם יחד (ישנה האפשרות ואח"כ) נעשית לידת ילד יהודי, כפי שהקב"ה קובע – ילד או ילדה,

ואח"כ הוא גם נתן את הבחירה לאב והאם – לגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים,

ו"ברכת השם היא תעשיר": כיון שהם בחרו לילך בדרך זו, דרך הוי' "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו" – אזי נעשה זה באופן של **עשירות**. – נוסף על "עשירות" ברוחניות, **עשירות בגשמיות כפשוטה**!

ד. ...אלא שהדבר היחיד שהקב"ה נתן לבחירת היהודי, לאנשים ונשים [וגם לטף, עד כמה ששייך "בחירה" בטף], הוא – שבידם חס ושלום **למנוע** זאת או לעכב זאת.

וכן, זהו ג"כ מצד הטוב – כדי שאנו נוכיח כי אנו "עם חכם ונבון",

ובמידה ואכן זהו ענין של סכנת נפשות, רחמנא ליצלן, חס ושלום – הולכים לרב, היודע לפסוק על-פי הוראת "תורת חיים" האם זהו המקרה המדובר. שכן, האדם לבד הוא "נוגע בדבר", במילא צריך לדעת מה אומרת "תורת חיים", שהיא גם "תורת אמת", ואם אכן כך פני הדברים – או-אז, אדרבה – נעשית **הוראת התורה** לדחות זאת.

אבל **מיהו** הפוסק בדבר? לא מי שהוא "**נוגע** בדבר", אלא זה ש**אינו** "נוגע בדבר", שאינו משוחד, ויודע מה **התורה** אומרת בזה, ואז, אין זו אמירת דעתו **האישית**, חס ושלום; הוא אומר דעת **תורה**, אותה תורה "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו".

ה. ...ואז זוכים להבטחה של "וידעו [=לשון שבירה] מצרים", שנעשה ביטול **ושבירת** המדידות והגבלות, אשר, בידי יהודי הכח והבחירה **להכניס** עצמו ב"מיצר", עי"ז שהוא יגביל את עצמו ויפעל בעצמו "מיצרים" בקבלת האושר, האושר הכי גדול שיכול להיות אצל אבא ואמא – שנולד **עוד** ילד, והוא רווה **עוד** נחת,

והנחת מגיעה אליו דוקא **לא** באופן של "חינם" – בלי השתדלות, אלא זה כרוך בכך **שהוא** יש לו טירחה, **והיא** יש לה טירחה, **בגידול** הבנים ובנות – שאז, הנה "לפום צערא אגרא": הנחת נעשית נחת **עמוקה** יותר **ורחבה** יותר **ועשירה** יותר, לעומת ענין שמקבלים בלי השתדלות ובלי ספיקות ובלי בלבולים,

ובלי הבלבול – "מה תאמר השכנה" המתגוררת בדירה מעבר לרחוב ("סטריט"), האם היא תאמר שזה **נכון ומתאים** לפי כללי ה"מוֹדָה", או שהדבר **אינו מתאים** לפי כללי ה"מודה"...

ו. וההתחלה בזה היא בכך, שהוא מביט על עצמו כבעל "חלק אלוקה ממעל ממש", וכי זהו **העיקר** שלו, ובמילא, לכל לראש יש לדעת ולשאול: מה אומר ה"חלק אלוקה ממעל ממש"! – ואח"כ, נעשה בדרך ממילא ה"וכבשוה" דחלל השמאלי, "וכבשוה" דכל הארץ כולה,

ואז, נעשה הענין ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה" בפשוטו של מקרא, כיבוש כל הענינים הגשמיים, כך שהם נעשים "משרתים" שלו: במידה והוא זקוק ליותר כסף – הוא מקבל יותר כסף; בהזדקקו לדירה גדולה יותר, בשל לידת עוד ילד ועוד ילדה – נותן לו הקב"ה דירה גדולה יותר; בהזדקקו לעוד מלבושים, [ומלבושים **יפים**; היות שנולד ילד יפה, צריך לבושים יפים עבורו] – נותן הוא לו אפשרות לקנות לבושים יפים.

ועוד והוא העיקר – שהילדים נעשים ילדים נושאי-חן "בעיני אלקים ואדם"!

ה. משיחת ר"ח שבט ה'תשמ"א.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. והיינו, כמדובר כמה פעמים, שהקב"ה נתן **בכמה** ענינים, ובפרט בנוגע לקיום המצוות, כולל גם לימוד התורה – יכולת "בחירה חפשית", והוא מתחנן שיהי' "ובחרת בחיים",

אף על פי שמקדים לזה, שהקב"ה הוא זה ש"נתתי לפניך את החיים" ואת **דרך** החיים, וכן את הענין ההפכי, שכן, רצונו שהאדם **בשכל** עצמו, [ואם אי אפשר לפעול שהשכל יסכים לכך – **ברצון** עצמו **ובבחירתו** עצמו] יבחר את דרך החיים,

אלא, שישנם כמה ענינים בעולם שהוא **לא** נתנם בבחירתו של האדם, אלא הדבר תלוי לחלוטין בקב"ה.

וכן הוא בנוגע לקיום המצוה ד"פרו ורבו",

ולא כפירוש רש"י, ש"פרו" יכול להיות אפילו **אחד**, אלא שיהי' "**ורבו**", ועד באופן ד"ומלאו את הארץ",

אשר, לקיום מצוה זו זקוקים הרי לשני ה"שותפים", לאב ולאם,

אבל אח"כ, לקיום המצוה **בפועל**, היינו הולדת הבן והבת, הולדת הבנים והבנות – תלוי הדבר ב"שותף" **השלישי**, **בקב"ה**, שדוקא הימנו נובע כח ה"אין-סוף" כפי שמתגלה כאן למטה, דהיינו – בהולדת בנים ובנות, ההולכים בדרך התורה ומצוותי', כולל גם קיום המצוה "פרו ורבו" – שהם מעמידים ומקימים "צבאות השם" ודורות בישראל, פירות ופירי-פירות עד סוף כל העולם.

ב. ובפשטות: בנוגע **לקיום** המצוה, מוכרחת להיות **ההתחלה** וה"אתערותא דלתתא" ע"י האב והאם, לציית ולמלא הציווי שמאת "עצם הטוב", ו"בטבע הטוב להיטיב", אשר, אחד הענינים הכי גדולים ד"אושר" ו"עצם הטוב" הוא: להתברך בבנים ובנות;

אך כדי שהברכה תבוא ותומשך **בפועל** – תלוי הדבר בעיקר ומוכרחים להזדקק ל"שותף" השלישי – ל"**ברכת השם**",

בברכת השם **בכלל**, להתברך בילדים, בנים ובנות;

ובזה גופא – שהדבר יהי' באופן של "...**תעשיר**", באופן של עשירות, היינו, ילדים (בנים ובנות) "עשירים" בכל ענינים **רוחניים**, שעי"ז ולאח"ז באים גם לידי עשירות בכל ענינים **גשמיים**,

ענין המגיע – אצל יהודי – דרך "בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם"; כאשר הילדים **מתנהגים** באופן זה – מתברכים הם ב"ונתתי **גשמיכם** בעתם", וכפירוש הידוע דהבעל-שם-טוב, שאת **הגשמיות** מקבלים באופן של "ונתתי" – "כל הנותן בעין יפה נותן", ויתירה מזו – זה מתקבל "**בעתם**", בעוד אנו צעירים וחזקים ושמחים, ומסוגלים לקבל ה"עשירות" רוחנית וגשמית באופן של "היות הגוף בריא ושלם", בתכלית הבריאות ובתכלית השלימות.

...ובזה, תלוי הדבר – כמדובר – לחלוטין בקב"ה,

שהקב"ה יודע אימתי הוא המועד הכי טוב, לא רק ברוחניות אלא גם **בגשמיות**, כמדובר שברכות השם מגיעות הן ברוחניות והן בגשמיות, [שכן אצל הקב"ה הרי רוחניות וגשמיות הם בבחינת "השוה ומשוה", למרות שזה הוא "קטן" וזה הוא "גדול"],

יודע איפוא הקב"ה אימתי המועד הטוב ביותר ללידת הילד, ואימתי המועד הטוב ביותר בזה – הן עבור **הילד**, הן עבור **אמו** והן עבור **אביו**.

ג. וכאשר "מתערבים" עם חשבונות אישיים, ואומרים, שענין זה ידחו ל"מחר", וענין שני ידחו ל"מחר לאחר זמן" – הנה ישנו על-כך סיפור נפלא שהגמרא מספרת בנוגע למשה רבינו, [שהי', כאמור, ה"גואל ראשון" עי"ז שהיתה העמדת והקמת "צבאות השם" ו"הם

הכירוהו תחילה" בגלות מצרים, והוא גם ה"גואל אחרון" – "משה ואהרן עמהם"].

אומרת הגמרא במסכתא ברכות בתחילתה, שבשעה שמשה רבינו ביקש מאת הקב"ה "הודיעני נא את דרכיך" – ענה לו הקב"ה, "כשרצי**תי** – לא רצי**ת**": כאשר **אני** אמרתי לך **ואני** קראתי לך **ואני** רציתי למנותך לשליח, הנה אז "לא רצי**ת**", ולכן כתוצאה מזה – "וראית את אחורי **ופני לא יראו**".

והנה, חס ושלום לומר, שהקב"ה נעשה "**ברוגז**", חס ושלום, על משה רבינו, ובשל כך "החזיר" לו ולא קיים רצונו – שכן אפילו אצל בשר-ודם השלם, אין הדבר שייך.

אלא יש הוראה בדבר, שהקב"ה רוצה, שבכל ענין אנו נרגיש כי יש לנו **חלק** בזה; לא קיבלנו זאת בתורת מתנה, כ"נהמא דכסופא",

– אף על פי שזוהי "מתנה" מהקב"ה, אשר "לי הכסף ולי הזהב", והוא הכל-יכול, וחס ושלום לא יחסר הימנו מאומה, ואף על פי כן מה מפריע איפוא שזו תהי' "מתנה", והרי "כל הנותן **בעין יפה** הוא הנותן"? –

אומר הקב"ה, שרצונו הוא, שיהודי יקבל **נחת** ויקבל **טוב**, הן בגשמיות הן ברוחניות, יחד עם התחושה **שאין** זה חס ושלום "נהמא דכסופא", אפילו לא "מתנה" לחוד מהקב"ה, אלא, זהו ביחד עם ה"קב שלו": האדם התמסר והשקיע בדבר, והשתתף בזה, עד שתורת אמת מכנה את האב והאם בשם "**שותף**" לקב"ה, המברכם בברכות בכלל ובברכת בנים ובנות במיוחד.

וכמדובר – בשעה שסומכים על הקב"ה, הרי הוא "יודע **עתידות**", ויודע המצב **בהוה**, ועם כל הפרטים שבדבר – בוחר איפוא הקב"ה את המועד **המובחר** ואת המועד **הטוב**, עד בתכלית השלימות, הן עבור הילד, הן עבור אמו והן עבור אביו.

משא"כ במצב של "כשרציתי – לא רצית", כאשר **אין** סומכים (חס ושלום) על מועד רצון השם, ומערבים רצון **אישי**, ועושים "חשבון", והרי, כל אדם (אפילו גדולי אנוש) הוא מדוד ומוגבל מבחינת יכולתו לחשב ויכולתו לדעת ויכולתו להעריך, והוא עצמו **יודע** כי הוא מדוד ומוגבל,

הנה בשעה שהאדם מציב מדידות והגבלות אלו, והוא אומר, שאין הוא סומך על המועד שבו "רצי**תי**", רצון ה', והוא ימתין למועד ויקבע את החשבון ב"לא רצי**ת**", בזמן פלוני ביום פלוני – או-אז חסר הענין של ה"כלי" המתאים לקבלה, באופן שאח"כ תהי' "ברכת ה' היא תעשיר",

עד – "היא תעשיר" גם בתכלית השלימות בענינים רוחניים.

ד. ובפשטות בענינו: בודאי הקב"ה "מאריך אף", על אחת כמה וכמה כאשר הכוונה היא לטובה – כדי שיהי' הגוף בריא ושלם, ואי לכך נדמה לאדם, שלולי התערבותו בסדרים של הקב"ה הדבר עתיד לגרום נזק, עקב צער העיבור או צער הלידה או צער גידול בנים, יגרום הדבר נזק או לאמא או לאבא או אח"כ בגידול הבנים – כיון שיהי' עוד ילד ועוד ילד ואיך מסוגלים לטפל בהם בטיפול הראוי?!

וכאשר האדם מקשה בינו לבין עצמו, כפי **שהיא** אומרת **והוא** אומר ב"ברכת המזון", שהקב"ה הוא "זן ומפרנס לכל בטובו בחן ובחסד וברחמים", ואף רואים בפועל, שבכוחו לפרנס **4 ביליון איש**!

שכן, מה שאומרים "הזן ומפרנס לכל" קאי לא רק על ישראל, אלא זה קאי על "**לכל**" – על כל בני האדם עלי אדמות, ויתירה מזו – כולל גם בעלי-חיים ועשב, שכל אחד מהם זקוק הרי למזונו, אף על פי שמזונו של "מדַבר" אינו זהה לזה של בעל-חיים, ושל עשב, ואצל מדַבר גופא – מזונו של בנו ובתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

אבל בכך [ע"י התערבות האדם] הוא מאבד במו ידיו את העילוי שישנו ע"ז שנעשים "שותף" אמיתי,

ש"שותף" אין פירושו, שהוא אומר שהוא מחליט על דעת עצמו, ויתר השותפים צריכים לשמוע בקולו... "שותף" בנוגע לאב ואם – בידם **לחשוב** דיעה **ולהגיד** דיעה, אבל אח"כ צריך להחליט לפי דעת כל השותפים כולם, על אחת כמה וכמה [לפי] דעת השותף השלישי, הקב"ה, שאמר את "דעתו" בתורתו, "תורת חיים", הוראה בחיים, כמבואר –

וב"שולחן ערוך לפניהם" – בהלכה ברורה.

ולכן, כיון שהאדם הוא "נוגע בדבר", הנה המחליט היחיד בדבר, מהי דעתו של הקב"ה – השותף השלישי – בזה, הרי זה אך ורק **רב**, זה שהקדיש זמנו ושכלו לבירור פסקי-דינים של תורתנו תורת אמת, והוא המוסר את דעת השולחן-ערוך לכל השואלים אותו או לכל השואלות אותו, איך צריך להתנהג ומה צריך לעשות – לאחרי כלותו לשמוע כל הטענות.

ה. ובפרט, שכאשר יתבוננו בדברים האמורים, כאמור לעיל שבידיהם הדיעה אך ורק **לעכב ולדחות** את הדבר לאחר זמן; האם אכן יימצא לבסוף הזמן המתאים, שעליו להיות "זמן המתאים" לאמא ולאבא, ולילדים **בעיקר**, שהרי הם-הם הצריכים אח"כ לחיות כל חייהם עלי אדמות, דבר המתחיל ודבר התלוי במידה גדולה באופן וזמן ההריון והלידה והחינוך, ובפרט ב"חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו" – החינוך בשנים הראשונות, מרגע הראשון שבא לעולם, ואח"כ בשנים הראשונות, המניחים את היסוד של **אי-**התחשבות ב"מלעיגים", אפילו לא ב"שכנתה" ו"גרת ביתה".

והטענה, שהקב"ה הוא זה שעשה **שיהי'** עסק עם "שכנתה" ו"גרת ביתה" –

מסופר איפוא בשיעור היומי, שיש לנצל דבר זה כפי רצון **השם**, כדי **לקיים** עי"ז מצוות ה', ולא חס ושלום, מאחר שזוהי "שכנתה" או "גרת ביתה" הלועגת לה, לפיכך הוא מחקה אותה ונכנע לה – בשעה שהיא או הוא יודע בעצמו, כי ענין זה אינו נכון ומתאים על פי שכל נפש **האלקית**, אפילו לא על פי שכל נפש **השכלית**, ואפילו לא על פי שכל נפש **הבהמית**,

שכן, כאו"א מישראל הרי הוא מאמין ומאמינה, בן מאמין ובת מאמינה, ומאמין, שהקב"ה הוא "זן ומפרנס לכל" "בטובו בחן בחסד וברחמים",

והן-אמת שצריך להיות "כלי" והנהגה באופן של "אין סומכים על הנס", כי אם "וברכך הוי' אלקיך בכל אשר **תעשה**" –

אבל אף-על-פי-כן הרי לא יעשו על יסוד זה ענין הפכי מהשולחן-ערוך – לעשות מסחר שאינו מתאים על-פי שולחן-ערוך חושן-משפט או הלכות שבת ויום-טוב וראש-השנה ויום-הכיפורים וכיוצא בזה,

וזה מתקבל **בפשטות**,

ודוקא בענין עיקרי שכזה, שבו מתגלה (כאמור) כח האין-סוף של הקב"ה עד סוף כל הדורות: בשעה שנולדים בנים ובנות ההולכים בדרך התורה – נולדים גם להם בנים ובנות, עד סוף כל הדורות, וכמדובר בארוכה וכבר נדפס בספרים, ועוד יותר במאמרים ומדרשי חכמינו ז"ל, שהם גם רבותינו ז"ל.

ו. וכאמור, זהו "חשבון" המובן גם לנפש הבהמית: הטעמים הידועים שצריך מנוחה מצער העיבור והלידה וגידול בנים משך-זמן, כדי שאח"כ יוכל להיות העיבור והלידה וגידול הבנים בשלימות –

יודע גם **הקב"ה** חשבון זה, במכל-שכן וקל-וחומר! אבל **בהוספה** בזה – שהקב"ה יודע לא רק את החשבון כפי שניתן לראותו בעיני **בשר**, איך זה יתנהל בעוד כמה ימים או כמה חדשים או כמה שנים, אלא – איך זה יתנהל ואיך זה ישפיע על הילדים **עד סוף כל הדורות**!

ונמצא, שחשבון זה – – אין המטרה כאן **להפחיד** מישהו ח"ו... המטרה בסך-הכל לחזור על הדברים הכתובים ב"תורת אמת", שהיא "תורת חיים", הוראה בחיים –

כי מצד "טבע הטוב" אין רוצה הקב"ה **להכריח** בזה, והוא נותן "בחירה חפשית" האם לאפשר לקב"ה לתת ברכת בנים ובנות **בזמן** המתאים **ובאופן** המתאים.

ז. וכידוע פתגם נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהיצר-הרע עשוי ללבוש "בגד של משי" ולגשת לאדם עם התחלה של "היום אומר לו **כך**", שהוא "מסכים" לרצונו של היהודי, וכשיהודי אומר שברצונו להשתתף ב"מבצעים" – היצר בטח מסכים,

אך לאחר-מכן היצר עושה מזה "מסקנא", שמכיון שרוצים לעסוק ב"מבצעים", צריך שיהי' **זמן פנוי** לכך, ומאחר שאסור הרי להפקיר את הילדים חס ושלום, במילא יש להמתין משך-זמן בין ילד אחד למשנהו או בין השני לשלישי, כדי שישאר "זמן פנוי" לפעול במבצעים

של הקב"ה, בהפצת התורה והיהדות, כולל "הפצת המעיינות", מעיינות תורת הבעל-שם-טוב, שהם מעיינות "דברי אלקים חיים", מתורת מלך מלכי המלכים הקב"ה!...

ובכן, כאמור לעיל – הקב"ה יודע גם "חשבון" זה, ואם חשובה יותר התעסקותה ב"מבצעים" או בהפצת היהדות בכלל וכיוצא-בזה – יסדר זאת הקב"ה בצורה כזאת שהדבר [=ההריון] יתעכב ויבוא במועדו, "הכל עשה יפה בעתו"!

ואם הקב"ה מברך בילד עוד **לפני** הזמן שנדמה לה כטוב יותר ל"מבצעים" –

הרי זה גופא הוכחה, שעי"ז, בחייה ובמילא גם עבור החיים והקיום של כללות עם ישראל, נפעל **עוד יותר**, **ושלא בערך**, ע"י קיום המצוה ד"פרו ורבו" באופן של "**ומלאו** את הארץ" – מכפי שהיא היתה פועלת ע"י ה"מבצעים"!

וכמדובר, וגם מרומז במדרש, שהענין של תורה ומצוותי' (שלימוד מביא לידי מעשה), הנה "מחשבתה של תורה" קדמה לעולם, אבל ישנה מחשבה שקדמה **עוד לפנ"ז**, מחשבתם של ישראל:

לידת עוד יהודי, ילד או ילדה – אומרת תורת אמת ותורת חיים, כי זה "קדמה" אפילו ל"מחשבתה של תורה"!

וההסברה בזה, [וג"כ באופן המובן אפילו לשכל של נפש-הבהמית] – שע"י לידת עוד ילד, ומחנכים אותו מיוסד על התורה והמצוה – הנה אותו ילד נעשה אח"כ "**פועֵל**" בכל עניני המבצעים, אולי **עוד יותר** מכפי שהי' ביכולתם של האמא או האבא לפעול!

ובפרט, שאח"כ נותן הקב"ה זמן מספיק, ונותן **הצלחה** בזמן, כך שיוכלו לפעול בזמן הנותר פנוי מקיום שאר המצוות – לפעול ב"מבצעים",

וכאשר יש הצלחה בזמן – פועלים "בשעתא חדא וברגעא חדא" כמה פעמים ככה מהפעולה שהיתה נפעלת ע"י **דחיית** קיום המצוה העיקרית והראשונה בתורה של "פרו ורבו ומלאו את הארץ" מפני הטענה של "מבצעים".

ח. וכאן מיתוסף ענין נוסף וטענה נוספת, שגם היא מיוסדת ומבוססת על **טעות גמורה**:

על פי "תורת אמת" ו"תורת חיים", אומרת התורה, כי "לא נבראה אשה אלא ליופי".

ואין הלכה יוצאה מידי פשוטה, ואין תורה ומאמרי חז"ל יוצאים מידי פשוטם: רצון התורה הוא, שכל אשה בישראל תהא במעמד ומצב של "יופי" – מובן-מעצמו יופי רוחני, אבל מובן-מעצמו גם יופי בגשמיות וכפשוטו,

[וכמובן מאותה סוגיא, שמובא שם שיש כאלה שהן יראת ה' ו"מיוחסות" וכו', ובהמשך מובא "יפיפיות שבהן אומרין"].

ובכן: הקב"ה ציוה בתורה, שצריך להיות "כל כבודה בת מלך **פנימה**"; את היופי צריך לנצל "פנימה" – בביתה, באופן של **צניעות**, שאז – זוכים לכל טוב בעולם עד באופן של תכלית הנחת שמקבלים מהילדים,

כהדוגמא המובאת על-כך בגמרא, שנולד האיש הקדוש ביותר מתוך כל ישראל, כהן גדול, ונולדו לא אחד אלא כמה וכמה, והרי כהן גדול לא היה רק קדוש ברוחניות, אלא הוא הי' גם "גדלהו משל אחיו", "הגדול מאחיו" – "גדלהו משל אחיו", הוא הי' עשיר בגשמיות כפשוטה,

כולל "עשירות" בבריאות הגוף, שכן, כהן **בכלל** העובד בקודש אסור שיהי' "בעל-מום", ובפרט כהן-**גדול** שצריך להיות בתכלית היופי – כולל יופי כפשוטו.

אבל מה רוצה הקב"ה, בנוגע לכל אשה בישראל? – שהיא תהי' בתכלית הצניעות, "פנימה", אבל שם, ב"פנימה" – שזה יהי' באופן של "**כל כבודה**". לא רק כבוד סתם ולא רק יופי סתם, אלא – יופי רוחני שכזה, ביחד עם יופי גשמי, עד יופי כפשוטו,

ולכן הרי זה קשור גם בכך שישנה המצוה בתורה ד"שארה כסותה . . לא יגרע", שצריך לספק לנשי ובנות ישראל "כסותה" – לבושים יפים,

עד שזה נעשה **מצוה בתורה**, ביחד עם "שמחת יום-טוב", שבזמן הזה שאין לנו "שלמי שמחה", הנה השמחה בבשר לכמה דיעות אינה אלא מדרבנן, אבל [החיוב של] "משמחה"

בנעלים ושמלות ובגדים יפים – הרי זה מצות-עשה מן התורה, וזה קשור עם שמחת יום-טוב, "ושמחת בחגיך", דבר הקשור עם ראיית "פני ה'" – עלי' לרגל כפשוטה בזמן שבית-המקדש הי' קיים; ו"עלי' לרגל" **ברוחניות**, כמבואר בארוכה בכמה מקומות מהו ענינו בזמן-הזה בכל יום-טוב ויום-טוב,

והרי ענינו של יום-טוב הוא, **להמשיך** מהיום-טוב וכל ענינים-טובים שבו – על כל ימות השנה, עד היום-טוב הבא לאחרי זה, שאז מתחדש הדבר ביתר שאת וביתר עוז.

ט. וזהו, כאמור [סעיף ו ואילך], הטעמים **הפשוטים** בדבר,

וכן הטענה, שהגמרא עצמה אומרת, שבשעה שישנו עיבור ואח"כ לידה, פוגע הדבר ביופי האשה –

הקב"ה בודאי ידע מכך, תנאים ואמוראים בודאי ידעו מכך – ואף-על-פי-כן הם **הבטיחו**, ש"לא נבראה אשה אלא ליופי", וע"י שמקפידים על "פנימה" – אזי זוכים ל"כל כבודה בת מלך פנימה",

ואף-על-פי שלימים, או לשבועות, או אפילו לחדשים אחדים, נדמה שחסר משהו בענין זה, ויתכן אפילו **שבאמת** חסר בענין זה – הנה אחר כך נעשה, להיפך, "**יתרון** האור", שקשור עם "יתרון החכמה", ש"תופסים" שכל אמיתי וחכמה האמיתית,

וכמדובר כמה פעמים, שלכאורה, ישנו הענין דטהרת-המשפחה, שזה קשור בכך שכמה וכמה ימים צריך להיות ענין **הפרישות**, אף על פי שזוהי מצות-עשה מן התורה "שארה כסותה ועונתה לא יגרע", ואומרים, שזהו קיום מצוה בפני-עצמה בשעה שמקיימים "עונתה לא יגרע" –

ואף-על-פי-כן, ביחד עם זה אומר הקב"ה, שישנם זמנים שאז צריכה להיות דוקא **פרישה**, עד שזה נקרא "נדה מבעלה", היא מופרשת עד באופן שהיא **נקראת** כך בימים אלו,

הנה, אין זה חס-ושלום כדי לגרום **סבל** למישהו, או לפעול היפך החביבות – אלא אדרבה, זוהי הדרך שעי"ז ולאח"ז נעשית החביבות ביתר שאת וביתר עוז,

וכנראה בפועל אצל אלו השומרים דינים וחוקים אלו, [ובאמת אין זה "חוקים" כלל – אף על פי **שצריך** לקיימם בתור "חוקים" – כי הם מובנים גם בשכל אנושי], וכנראה גם בפועל, שהיכן ישנו הענין דחביבות אשה על בעלה שלא בערך יותר – כאשר שומרים זמני הפרישות, לעומת אלו שמתנהגים היפך ההלכה בענינים אלו, ואין כאן המקום להאריך בזה.

י. וכאן באים לנקודה נוספת, וכמדובר כמה פעמים, שניתן להתווכח בשכל כל עוד הדבר נתון להשערות, שאז "אין דיעותיהן שוות זה לזה": מדברים ומתווכחים, ומציגים את כל הראיות השכליות, ואח"כ אומר הוא, ששכלו אכן עקום, אבל "אין לו אלא" (והוא מתנהג לפי) השכל שלו!...

במה דברים אמורים? כל עוד מדובר על "שכל" **לפני** שזה הגיע לידי **פועל**, שאז ישנה ראי' ממעשה בפועל, מ"מעשה רב".

בשעה שמדברים בכל טענות אלו, (כולל הטענות **שלא** הוזכרו כאן אבל ידע אינש בנפשי', מה ששמע וכיוצא בזה), הרי ישנו [הנסיון המעשי], כפי שיש לעם ישראל, שעברו עליו 3500 שנה מאז מתן תורה, ובמשך זמנים אלו היו בעמנו הן "ראשיכם" והן "שואב מימיך"; הן אלו שקיימו מצוות באופן של "מהדרין מן המהדרין", והן אלו שהתנהגו באופן אחר לגמרי.

וכמו כן בנוגע לקיום מצוה הראשונה שבתורה, "פרו ורבו ומלאו את הארץ":

שינוי ההנהגה בזה אינו רק מכאן ולהבא, וצריך **לשער** מה יהיו התוצאות, באם יתנהגו באופן כך או יתנהגו באופן שונה – זה לא ענין של **השערה**; במשך חמישים שנה האחרונות, או ששים שנה, או ארבעים שנה, על כל פנים במשך למעלה משני דורות, רואים את הענינים כפי שבאו לידי **מעשה בפועל**:

משפחות שהתנהגו לפי כל "חשבונות" אלו, ונהגו לפיהם במעשה בפועל, בהשוואה למשפחות שסמכו על הקב"ה ונהגו בדרך התורה ומצוותי', כולל ועיקר בקיום המצוה הראשונה בתורה,

הנה בהשוואת האחוזים של שלום בית ושלום-בית **אמיתי**, ועל-אחת-כמה-וכמה שלא

באו לידי גט (ח״ו) או לידי מחלוקת (ח״ו) או פגיעה בחוויות האישיות (״אינער איבערלעבונגען״) ובחינוך הבנים, כיון שהבנים גדלו ב״אוירה״ ובבית ששרר בו שלום ושלוה, לעומת [משפחות בהם שררה] מתיחות ורוגז וויכוחים **בדיבור**, או על-כל-פנים אי-קירוב הלבבות בין איש ואשתו, דבר המשפיע בהכרח גם על הבנים והבנות שבבית,

הרי, כשיבואו להשוות אחוזי מקרים אלו לעומת בתים שהתנהגו **בלי חשבונות**, וסמכו רק על **חשבונו של הקב״ה**, מבלי כל החשבונות הללו – אזי **יראו בפועל**, שאותם הורים היו **בריאים** יותר ופרנסתם לא הייתה קשה יותר לגבי פרנסת שאר הבתים, ואדרבה – **טובה משלהם**,

והעיקר – הוצאות פרנסתם היו רק עבור דברים בריאים; שכן, הם לא נצרכו לשאול בעצת פסיכולוגים ורופאי-עצבים כיצד נרגעים בשעת-רוגזה, בשל סדר חיים **לא נורמלי** אפילו לפי דרישות **הגוף הגשמי**, ועל-אחת כמה-וכמה לפי דרישות תורתנו הקדושה (להבדיל).

יא. וכאמור, ענין זה אינו בגדר ״רזי וסתרי עולם״; רואים זאת בפועל: במבט בלתי-משוחד, ובמבט של חשבון-צדק, **בעיני בשר**, כאשר יערכו השוואה בין תמונת המצב במשך ב׳-ג׳ דורות האחרונות,

– שכן, עד אז לא היתה כל קא-סלקא-דעתך להתערב בהנהגתו של הקב״ה, ובפרט בענין עיקרי שכזה כהולדת בנים ובנות,

אבל ע״י הילודה במהלך ג׳ דורות האחרונים, או בערך ב׳ דורות האחרונים – נעשה כבר הענין של ״בתלתא זימנא הוי **חזקה**״, שרואים את התוצאות שבדבר, איך הדבר השפיע על האושר האמיתי ועל החיים המאושרים האמיתיים של האבות והאמהות, ואח״כ גם כפי שהפכו להיות סבים וסבתות, ו[כשרואים] את היחסים בין בעל לאשתו, למרות שעבר עליה פעם אחת נוספת של צער העיבור וצער לידה וצער גידול בנים, או פעמיים נוספות או ג׳ פעמים נוספות לעומת מה שעבר על ״שכנתה״ ו״גרת ביתה״ –

או-אז נחסוך את השיקוע ב״השערות״, כי התוצאות של חשבון-פשוט זה הינם **בולטות ומודגשות**, עד כדי שלא נשאר **כל ספק**, שמבלי הבט על הפיתויים שמנסה השכל **הבהמי** לפתות ולשכנע, עד כדי שהוא מצליח לפעול גם על השכל האנושי, ועד שמצליח לפעול על השכל של נפש האלוקית,

ועד שמצליחים לפעול על **רב**, שהוא מציג טענות אלו, ואומר זאת כאילו את הדברים אמרה **אשה** בפניו; אבל הוא אומר זאת ב״חיות״ שכזו – שרואים, **שאצלו גופא** רפֶה הענין!

הוא אכן ״רב״, אי אפשר לו לומר היפך השולחן-ערוך; אבל, הרי מחובתו לפעול על הזולת – על הדברים איפוא להיות ״**דברים היוצאים מן הלב**״! לא רק מן השכל.

ובשעה שלבו נמצא במצב (מסיבות שונות ומשונות) **שאין** בו את התקיפות הלזו – משיב הוא לשואליו ג״כ בכזה אופן, שאח״כ נותר אצל השומע, אצל השומעת, נותר ג״כ ספק, האם הרב אומר כך ואכן **מתכוין** לכך, או שהוא אומר זאת לפי שכך **מחובתו** להגיד,

ובמילא, אם אצל **הרב** אין הדברים בתוקף – הרי זה גופא הוכחה, שמותר לה להתנהג כפי **שהיא** מעוניינת.

יב. וכמדובר, בעצם מיותר בכלל לשאול רבנים, שכן – – כיום נוצרה תקופה שכאו״א קורא ״עיתונים״, וכאו״א מעיין בספרים, וכאו״א נעשה ״מומחה״ בכל הענינים שבעולם... ועל אחת כמה וכמה שהוא ״מומחה״ בעיני-עצמו בענינים הנוגעים **לו** או **לה**,

אבל בשעה שהוא ימצא **ספר** מודפס, שאז הרי הספר כבר **נדפס**, והוא יביט שם **בתוצאות**,

נוסף לכך שמיותר בכלל להסתכל בספרים; עליו לשאת עיניו לסבים ולסבתות, לסבא שלו, לסבא שלה, לסבתא שלה, או להורים אחרים – ואז יראה היכן היו חיים של אושר, והיכן היו חיים של קירוב הלבבות של איש לאשתו, והיכן היתה אשה יפה באמת, אבל היא שמרה זאת ״**פנימה**״, במילא לא יודעת מכך השכנה ו״גרת ביתה״, המנסה לשכנע אותה הפוך מהמעשה כפי שהוא בפועל,

שכן זהו, כאמור, יסוד בתורה: יהודי צריך לקבל כל צרכיו! במילא רוצה הקב״ה

שאכן כך יהי׳ בפועל,

כולל גם, כיון ש״לא נבראה אשה אלא ליופי״ – שאכן **יהי׳** לה את היופי, ואף על פי שזה כרוך בכך שלזמן מסויים יש זמני פרישות, ויש זמנים שאז כרוך הדבר בעיבור, לידה וטירחה של גידול בנים, הנה בזמנים אלו **על-פי טבע** רוצה הקב״ה, שהדבר יעשה רושם על היופי, **לפי שעה**, כדי שאשה בישראל תוכיח שהיא **עומדת בנסיון**, והיא עושה זאת לא בגלל שיש לה אך-ורק טוב **גלוי** מבלי שיהיו בזה כל נסיונות כל קשיים וכל השתדלויות, זה ״כולו טוב״ –

אומר הקב״ה, שהוא נותן מלכתחילה שני דרכים, אבל הוא הודיע כי האחד הוא דרך ״החיים״, שקשור עם ״ואת הטוב״, והרי ״חיינו ואורך ימינו״ זהו ענין התורה בכלל,

ובפרט בענין עיקרי, כמדובר ש״מחשבתן של ישראל״ קדמה אפילו למחשבתה של תורה,

ובנוגע **להעיקר** בזה, דהיינו ה״כה תאמר לבית יעקב״ – באמירה רכה, ״לבית יעקב״ אלו **הנשים**, אבל אומרים להם את **האמת**, ובאופן של אמירת דבר אמת, שכן זהו דבר השם, אשר ״הוי׳ אלקים אמת״, שהעביר דברו באמצעות תורת אמת –

או-אז, לא נרתעים מכך שלרגע קטן או לימים ספורים, או אפילו לחדשים, נדמה שיש להפחית מהעיסוק ב״מבצעים״, או **שבאמת** יצטרכו להפחית מהעיסוק במבצעים, לפי שענין זה **יקר** יותר, **וטוב יותר** עבור המבצעים עצמם! כמדובר לעיל.

וזהו בדוגמת מה שמתנהגים בלי כל ספיקות ושומרים הזמנים של ״פרישות״, ויודעים ברור, כפי שיודע כל אחד בנפשו, כי בסופו של דבר ישנו ״יתרון האור״ ובחכמה ובחביבות וקירוב הלבבות –

רואים איפוא כמו-כן אפילו **בקירוב** זמן מהעיבור והלידה וגידול הבנים,

על אחת כמה וכמה בחלוף עוד מספר שנים והילדים גדלים, והקב״ה מצליח וזוכים לראות פרי, ״עולמך תראה בחייך״, היינו **שהיא רואה ״עולם הבא״ בפשטות בעולם-הזה!** על-ידי הנחת הנצחי-אמיתי מהבנים ובני-בנים, ביחד וגם עם נחת **בפשטות**, כך שאפילו ״שכנתה״ ו״גרת ביתה״ מוכרחת כבר להודות, שע״י שהיא התנהגה בדרך זו, אף על פי שזוהי הדרך שבה נהגו ״זקניך ויאמרו לך״, בדרך זו נהגו הסבתא והסבתא של-הסבתא וכו׳ ...

יג. ...וכאן רואים דבר-פלא, שמהוה ג״כ ״הוראה״ בתורה:

כל אחת מארבעת האמהות, שרה רבקה רחל ולאה, הרי מסופר אודות הנהגות שונות ופעולות שונות שלהן; מסופרים הדברים בתורה-שבכתב, ועוד יותר בתורה שבעל-פה – מתוך כוונה, שהדברים יהפכו להוראה עבור כל אשה ובת בישראל עד סוף כל הדורות.

וכאמור, אינו דומה הנהגת כל אחת מד׳ האמהות לשלש הנותרות.

פרט לדבר אחד היוצא-מן-הכלל, המסופר כצד-השוה בכולם, ומסופר בשיא התוקף, והוא: כי כל אחת מהן, הן שרה הן רבקה הן רחל והן לאה, עמדה כל אחת מהן בתוקף ותבעה מבעלה, ותבעה מהקב״ה, **והתפללה**, **וביטלה גזירות**, באם חס-ושלום היתה גזירה, **כדי לזכות בילדים**!

וזה מסופר לא רק בתורה שבעל-פה באריכות בזה; אפילו בתורה-שבכתב, בה כל מילה היא בדיוק, עד שמ״וא״ו״ אחת בתורה למדים פרק שלם בתורה שבעל-פה, כפי שרבינו הזקן מדגיש זאת כמה פעמים, הנה בסיפור זה, שכל אחת מד׳ האמהות,

אשר, כל בת בישראל נקראת ״בת שרה רבקה רחל ולאה״, כדי ללמוד משרה את המעשים המיוחדים **שלה**, ״כשם שאברהם מגייר את האנשים, שרה מגיירת את הנשים״, פרט שלא מצינו לא ברבקה, לא ברחל ולא בלאה; ועל דרך זה ישנם פעולות שמצינו ברבקה ולא מצינו כמותם באחרות; ועל דרך זה ברחל, ועל דרך זה בלאה,

הנה התורה-שבכתב **מאריכה ומבארת** ומספרת **בפרטיות**, איך שרה ״**הפכה עולמות**״! היא באה בטענות לאברהם אבינו, ולא נתנה לו מנוח: היא חייבת ילדים!... ועל זה נסוב והולך אריכות הסיפור.

על דרך זה בנוגע לרבקה. על דרך זה בנוגע לרחל. על דרך זה אפילו בנוגע ללאה, שהיא

כבר נתברכה, "ותעמוד מלדת" – גם אחר-כך היא לא נחה, אפשר יברכנה הקב"ה בילדים נוספים – **ופעלה פעולתה**!

יד. וכאמור, אם כל אשה ובת בישראל מעוניינת בודאי להתנהג באופן בו התנהגו האמהות בכל פעולה שבה הצטיינה כל אחת **בייחוד** –

על אחת כמה וכמה **בצד השוה** שבהם, צד-השוה שהתורה מעניקה לו חשיבות הכי גדולה, עד שלא מסתמכים על "**רמיזא** באורייתא", שהדברים יופיעו בתורה ברמז, ולאחר מכן תבוא התורה שבעל-פה ותלמד ותפרש זאת, [שגם זה "ניתן למשה מסיני"], אלא מספרים זאת בפירוש ובאריכות ועם כל הפרטים,

וא"כ מזה גופא מובן, עד כמה הדבר מהוה יסוד ועד כמה זה טוב בפשוטו של **מקרא**, הפועל גם בפשוטם של **דברים**, אשר, בשעה שמתנהגים, וכאמור כפי **שכל אחת** מהאמהות התנהגה, על אחת כמה וכמה ה"צד-השוה" שבכולם, ועל אחת כמה וכמה ביסוד **העיקרי** –

או-אז זוכים, נוסף לברכת השם, שהשם מברך בבנים ובנות בעתם ובזמנם, והם נולדים בריאים ושלמים בגשמיות ובריאים ושלמים ברוחניות, ומקבלים מהם נחת בשלימות, הן בגשמיות והן ברוחניות, ומגדלים אותם לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה אמיתית,

והדבר מוסיף גם ביופי האשה **ברוחניות**, וכן ביופי האשה **בגשמיות**, כי הקב"ה רואה שהיא מנצלת זאת "פנימה" – באופן כפי שהקב"ה רוצה וכפי שהקב"ה נותן כח להתגבר על הנסיונות ד"שכנתה" ו"גרת ביתה" וכיוצא בזה,

ועושים בכל ענינים אלו מתוך שמחה וטוב לבב.

ואז נעשה, כמוזכר לעיל, שמעמידים בנים ובנות שהם "צבאות השם", והולכים יחד עמהם, ואומרים לקב"ה "ראה גידולים שגידלנו"!

ופועלים ביאת משיח צדקנו, "בנערינו ובזקנינו" "בבנינו ובבנותינו",

במהרה בימינו ממש.

לחיים.

ו. ב׳ חלקים משיחת יום ה׳ פ׳ בשלח, יו״ד שבט ה׳תשמ״א.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ענין ה״מן״ הרי הי׳ – כלשון השיעור [דיום חמישי פרשת בשלח] – ״**לחם מן השמים**״.

היינו, שמבלי הבט על כל חשבונותיו, אשר באם יתנהג על פי התורה ומצוותי׳ **ובהידור** מצוה, ויזהר מהשגת-גבול, ולא יאמר שלא כפי האמת, וכיוצא-בזה, ולא יפגע בזולתו באיזה אופן שיהי׳ – איך הוא ישיג פרנסתו? הוא שייך ל״לחם מן הארץ״! –

אומרים לו, כי **לכל יהודי יש מן-המוכן ״לחם מן השמים״!** וה״לחם מן הארץ״ אינו אלא ״**לבוש**״ שאנו זקוקים לו כדי ש״וברכך ה׳ אלקיך בכל אשר תעשה״, עושה האדם איפוא ״עשי״ השייכת ל״לחם מן הארץ״, אבל מזונו הוא, הענין ד״לחם מן השמים״.

ב. ...מדברים הרי אודות הענינים של ״משה״ בכל דור ודור עד נשיא דורנו, שאמר ומסר בשם זקנו, אדמו״ר מהר״ש, שאמר, כי פרנסתו של יהודי בזמן הזה, הנה מצד מעמד ומצב של חשבונות טבעיים, הרי זה בדוגמת ה״מן״, כי, בדרך הטבע אין לזה אחיזה (״ס׳איז ניט אויסגעהאַלטן״), אלא זהו בדוגמת ה״מן״ שהוא ״לחם מן השמים״.

וענין זה מבטל את כל ה״חשבונות״, וכמבואר המשל בזה – שאיזו תועלת יש בפעולה להכין רוב לבושים לילד, בשעה שהילד נמצא במקום אחר?!...

אימתי היא תועלת ה״לבושים״, ואימתי יש תועלת בכך שיש לו ״דירה נאה״ ו״כלים נאים״, והוא מקוה שלאחר מאה-ועשרים ינחלו זאת בניו וביתו אחריו, העומדים במקום המוריש **ממש** –

הרי אין מספיק ואין העיקר להשיג ריבוי ממון ודירה ונכסים – **לכל לראש** עליו לדאוג **שיהיו לו בנים ובנות**!... **ולאחר מכן** הרי הוא מכין עבורם לבושים לפי ערכם ולפי יכולתו ומעמדו, ולכן הוא רוצה שזה יהי׳, כפי ש[הורים] רוצים בשביל ילדים – תמיד יותר ויותר, ״כלים נאים״ ו״דירה נאה״ וכו׳.

ועל דרך זה בפרנסת עצמו:

מהי הפעולה בעריכת חשבונות – ״מעשה ידי אדם ותחבולותיו״, שרצונו לאגור כך וכך ממון, ורק אחר-כך יהי׳ יכול לחשוב אודות קיום מצות ה׳ כדבעי, וקיום מצות ה׳ ד״פרו ורבו״, באופן ד״ומלאו את הארץ״ – בה בשעה שהוא מכין את ה״לחם מן **הארץ**״ שאינו אלא **לבוש**, וחסר לו בהכנת ה״לחם מן **השמים**״, הבא ע״י שעושה מחייו – הוראה וחיים על-פי הוראה שהיא דבר השם, ״**תורה** מן השמים״.

או-אז, משהשיג את ה״לחם מן השמים״, **אזי** נעשה ה״לחם מן הארץ״ לתועלת!

ג. ויתירה מזו – כפי שנאמר לגבי בני-ישראל, ונאמר לגבי גשמיות ארץ-ישראל (ששם רואים יהדות ואלקות בגשמיות יותר מבחוץ-לארץ):

נאמר שזוהי ״ארץ הצבי״; היינו, שלכתחילה בגשמיות הרי זה מקום קטן, אבל ע״י שמיתוסף ברוחניות – שרוחניות לגבי ארץ-ישראל היינו **בני-ישראל**, הנה משמיתוסף יהודי – דואג הקב״ה, ופועל בפועל, שה״צבי עורו גדל **לפי בשרו**״:

אפילו אם החשבונות מדויקים – הרי זה מדויק כל עוד לא דובר אודות ״**ארץ חפץ** אתם לי״, כמאמרו של הקב״ה בנוגע לכאו״א מישראל, עד שהוא ״ארץ **הצבי**״ – כאו״א מישראל צריך להיות ״**קל כצבי** לעשות רצון אביו שבשמים״,

ואז, הנה אפילו שבשעת מעשה ״עורו קצר״, כפי שמתקבל בדעת האדם שה״לחם מן הארץ״ **אינו** מספיק לכלכל ריבוי של ״מלאו את הארץ״ בבנים ובנות –

מובטח הוא ע״י **תורת** אמת – שניתנה מאת **אלקים** אמת, שהוא **מנהיג** העולם, נוסף להיותו **בורא** העולם – כי ״**עורו גדל לפי בשרו**״!

ולכן – ה״ראיה״ שהוא מביא, שהוא עמל לפרנסתו ולא הרוויח סכום המספיק

להחזקת כך וכך ילדים, וא״כ סימן שהצדק הי׳ עמו – הוא **לא צדק**!...

שכן, הפרנסה מגיעה כמאמר הגמרא ״בא וככרו עמו״. מה שנותנים לו פרנסה – הרי זה כיון שהקב״ה העניק לו ילד! זהו ילדו של **הקב״ה**, והוא ״שותף״ בילד ביחד עם הקב״ה, והקב״ה נותן לו פרנסה **בגלל** שישנו הילד!

ובשעה שהוא מעכב – הרי הוא **חובל** בפרנסתו האישית!

ד. לפעמים קורה שהקב״ה סומך על האדם ומאמינו, לתת לו הרחבה בפרנסה **תחילה**, כי בודאי הוא יידע ויבין, שהוא עצמו **אינו** צריך ריבוי שכזה, אין זאת אלא שעליו להביא ועליו להחזיק, ובשמחה ובטוב לבב, **בנים** לשון רבים **ובנות** לשון רבים עוסקות בתורה ומצוותי׳, דבר שמגדיל את הוצאות החינוך, וגורר הוצאות נוספות עם כל הענינים השייכים ליהדות, אשר רצונו של הקב״ה הוא שזה יהי׳ לא ״חינם״, כי אם דוקא על-ידי מעשינו ועבודתינו – ״בכל אשר **תעשה**״ דוקא,

ולפעמים קורה שהקב״ה רוצה **לנסות** אותו –

[אלא] שכדי להקל את הנסיון – הוא מראה לו: הנה לעיניך משפחה אחרת שלא התחשבה בחשבונות הללו, שאינם אלא בגדר ״**תחבולות**״ (בלשון רבינו הזקן בתניא), ו״תחבולות אֱנוֹש״, ש״**אֱנוֹש הוא**״! חסר לו ה״בריאות״ שמכניסה היהדות בכאו״א מישראל; הוא אֱנוֹש-״אֱנוֹש״, ובמילא לא זו בלבד שיש בקרבו שכל של אנוש, אלא נעשה אף ענין של **תחבולות** –

כיון שהוא חס על טירחתו, ורוצה כמה ענינים של שטות, אשר **הוא עצמו יודע** כי זוהי **שטות** לגבי הנחת שהוא או היא עתידים לקבל מעוד ילד **ומעוד** ילד, ומעוד **ילדים** לשון רבים – אף-על-פי-כן הוא מניח לנפשו להיכנס ב״תחבולותיו״ הללו!

ובשעת מעשה אומר הכתוב כי זה בסך-הכל ״תחבולו**תיו**״ – **הוא** חושב שזוהי תחבולה, אבל מי שמסתכל עליו, רואה כי זו פשוט ״נאַרישקייט״, וכניעה, וענין של **שטות** – לאבד רחמנא ליצלן את הנחת **שיכולים** לקבל, והקב״ה **רוצה** ליתן, ורוצה ליתן **למעלה ממדידה והגבלה**, ע״י **עוד** ילד **ועוד** ילדה, ועוד **בנים ובנות**, שהוא והיא יחנכו אותם בדרך התורה ומצוותי׳.

והחשבונות – החשבון האמור, נאמר בתורה שבכתב, אשר אפילו הצדוקים מודים בו, שישראל קיבלו ״לחם מן השמים״, עוד **קודם** מתן-תורה; קודם שנעשו ״לומדים״, קיבלו כבר ״לחם מן השמים״. ואח״כ אומרים כי התורה **נצחית** היא, זוהי הוראה לכל אחד ואחת עד סוף כל הדורות,

ובפרט לנוכח הפתגם והוראה-ברורה מאדמו״ר מהר״ש ע״י נשיא דורנו, כי פרנסה של יהודי בזמן הזה היא באופן של ״מן״ – ״לחם מן השמים״.

בד-בבד עם הצורך ב״בכל אשר תעשה״ כי אין סומכין על הנס – אבל צריך לידע את **האמת** ולא לרמות את עצמו שזה הוא העיקר, היפך הכתוב ״**ברכת ה׳ היא תעשיר**״! ובשביל ״בכל אשר תעשה״ זקוקים **לכל לראש** ל״וברכך הוי׳ אלקיך״,

והברכה היא באופן – לא רק ״די מחסורו אשר יחסר לו״, אלא גם ״אתה **מחוייב לעשרו**״ (דלא כמו בצדקה כפשוטה).

ז. משיחת יום ג׳ פ׳ יתרו, ט״ו בשבט ה׳תשמ״א.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...זהו מה שלמדים בפרשתנו [פ׳ יתרו], שכאשר כל העולם הי׳ באופן של ״מקבל״ בגלוי, שלכן ״ציפור לא צפצף״ ו״שור לא געה״, ומה הי׳ נשמע מכל ד׳ הצדדים ומלמעלה ומלמטה? – הי׳ נשמע ״אנכי״, ויחד עם זה ״הוי׳ אלקי**ך**״ לשון יחיד, ויחד עם זה, שבאיזה יחיד מדובר? – יחיד שהיו צריכים להוציאו ״מארץ מצרים״!

ואומרים זאת ״בחדא מחתא״; לא רק כפי שכל **עשרת** הדברות נאמרו ״בדיבור אחד״; ואפילו לא כפי שכל הדיבור הראשון הי׳ בדיבור אחד, אלא בדיבור הראשון גופא – זה מופיע בפסוק הראשון, וזה מופיע בהמשך אחד,

ויתירה מזו: אומרים, כי מדוע ״אנכי הוי׳ אלקיך״? – מפני – זהו **טעם** הדבר: – ״אשר הוצאתיך מארץ מצרים״, כמובא ברש״י, בפשוטו של מקרא. היינו, שבדיבור הראשון, בפסוק הראשון, יש ״יחוד״ במיוחד בין הענינים של ״אנכי הוי׳ אלקיך״ עם ״אשר הוצאתיך מארץ מצרים״.

ובכללות, הענין בזה הוא, שבזה רואים את גדלות הבורא וגדלות האדם.

– הלשון הרגיל הוא ״גדלות הבורא״ ו״שפלות האדם״, אבל בזה גופא שמספרים לו על גדלות הבורא, והוא **מתבונן** בזה, עד שהוא נעשה מציאות אחת עם זה – הרי זה נעשה באופן של ״צדיקים דומין לבוראן״; הוא נעשה באופן של ״אדם – אדמה לעליון״, באופן של גדלות האדם!

עד שנאמר, ש״אנכי״ נעשה ״הוי׳ אלקיך״ – ״כוחך וחיותך״, כמבואר פירוש המילות של ״שמות״ אלו **בשולחן-ערוך**, שמזה מוכח שזה ״שוה לכל נפש״, על אחת כמה וכמה כפי המבואר בספרי קבלה ואח״כ בספרי חסידות.

ב. ומזה מובן: מזה שנאמר ״הוי׳ אלקיך״ לשון יחיד, ״אשר הוצאתיך״ לשון יחיד, [מובן] שכאשר באים ואומרים: מאחר שיש בלי עין-הרע יהודים כה רבים, מה גודל הפעולה בכך שיולד **עוד** ילד, עוד יהודי?

ובפרט שיש את ההבטחה, שתמיד יהיו קיימים ששים ריבוא מישראל. כי זהו דבר הכרחי: ״בשביל ישראל שנקראים ראשית״ [ו״ישראל״] ראשי-תיבות ״יש ששים ריבוא...״, א״כ תמיד **בהכרח**, שיהיו על-כל-פנים ששים ריבוא מישראל, ואף אומרים שזהו ״מספר השלם״,

[ואעפ״כ] אח״כ ניגשים ואומרים: הקשב, צריכים לדאוג לכך שיתוסף **עוד** יהודי! והרי כדי שיתוסף עוד יהודי בר-מצוה, עליו תחילה להיוולד – ״יצא לאויר העולם״ **כקטן**, וכמו״כ בבת-מצוה – כקטנה.

מבקש הוא הסברה – מה פשר ה״רעש״ בזה:

הרי משיח מגיע תיכף ומיד, כי ״ווי וואָנט משיח נאַו״, ו״כלו כל הקיצין״ – וא״כ דבר **ברור** שהוא מגיע, ובודאי תקויים ההבטחה ״בנערינו ובזקנינו״ ו״בבנינו ובבנותינו״, וכמדובר כמה פעמים, שאף יהודי אחד ויחיד אינו נשאר בגלות; כמו שהי׳ בגאולה הראשונה, בגאולת מצרים – כן ״אראנו נפלאות״ בגאולה דגלות הנוכחית.

לפתע-פתאום ״מרעישים״: הקשב, [או הקשיבי], יש לעשות כל התלוי בו, ולהשאיר להקב״ה אם זה יהי׳ בן או בת, או שיהי׳ תאומים או תאומות או בן-ובת, ואימתי יולדו הילדים שלאחרי זה.

ומוסיפים ומסבירים, שנוסף לכך שזוהי טובתו **הפרטית** של בעל ואשה אלו – הרי זה גם **טובה כללית לכלל ישראל**, ו**טובה כללית לכל העולם כולו**!

מתבקשת הסברה: מה פשר ה״רעש״ בזה?!

והרי אין הפירוש, שזהו ״חוקה חקקתי״ – שהרי מצות ״פרו ורבו״ אינה ״חוקה״. זוהי מצוה שבשכל, ואף נאמרו פירושים בזה, ונאמר בתורה שבכתב ״ומלאו את הארץ וכבשוה״, עם כל אריכות הביאור וההסבר בתורה שבעל-פה!

ג. על-זה אומרים, כי בפרשתנו נאמרה על-זה תשובה ברורה: ילד זה שעתיד להיוולד – **אליו** אמר הקב"ה במתן-תורה – במעמד כל הנשמות שבגוף, ונשמתו של הילד שעתיד להיוולד בעוד תשעה חדשים –

אמר הקב"ה לנשמה זו, בלשון יחיד: "אנכי הוי' **אלקיך** אשר **הוצאתיך** מארץ מצרים"!

ולא רק שאמר לו והוא שמע זאת; הדבר גם נכתב בתורה, ונעשה מזה – בתורה גופא – **עשרת הדברות** של התורה, ובעשרת-הדברות בתורה גופא – **הדיבור הראשון** שבתורה, ובדיבור הראשון שבתורה גופא – **התחלת** הדיבור הראשון!

ואח"כ פרסם זאת, כך שכעבור חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ואחת שנה, אח"כ כאשר בעוד תשעה חדשים יולד ילד זה או ילדה זו, ויהודי יעבור ויראה את הילד בעודו מוטל בעריסה, זה-עתה נולד – יבזיק לו בראשו: **כאן שוכב ילד שהקב"ה אמר לו "אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים"**!

הי' זה במעמד כל ה"מרכבה"; ובמעמד משה ואהרן ושבעים זקנים וששים ריבוא מישראל, שעמדו שם ושמעו, יחד עם "שור" ו"ציפור" וכו', איך שהקב"ה מדבר אל אותו ילד, שנשמתו נולדה בגוף למטה בשנת ה' אלפים תשמ"א, בעוד 9 חדשים!

ד. ואין זה בגדר **רזין דרזין**; אין זה ענין של **רזי** תורה, ואין זה ענין שבשבילו צריך להיות "למדן" ולדעת כל הש"ס כולו, או על כל פנים חצי ש"ס, או להיות בעל "סמיכה" לרבנות, או על-כל-פנים ללמוד בישיבה כמה וכמה שנים,

מספיק לדעת אודות פסוק זה, ולדעת את הפסוק אפילו כפי שמתורגם לשבעים לשון, היות שמדובר [אפילו] על מי שעדיין אינו יודע לשון-הקודש, אבל הוא מברר אם ה"העתקה" לשבעים לשון מדויקת,

ואז מוכרחים לומר לו, שהעובדה שזה נכתב בכמה העתקות בלשון **רבים** – הרי זה מצד ה"פראות" של הלשון האנגלית, שאין רוצים לעשות חילוקים באמירת "אתה", ולכן גם ליחיד אומרים "**יו**", לשון רבים.

אבל כאשר מעתיקים [במדוייק], כי הרי זה נוגע כדי לדעת את האמת של **תורת אמת**, אומרים לו "**Thou**" [=אתה] בלשון יחיד אפילו באנגלית! ועל דרך זה בשאר הלשונות.

ובשביל הסברה זו – אין צריכים להיות "המגיד מדובנא" עם ה"משלים" שלו... ואין צורך להיות "נואם" נפלא ולטלטל את הידיים ולרקוד עם הרגלים, ולקפוץ מרגל אחת לשני' ולעשות שאר כל ענינים המוסיפים בחיות של ה"נאום", של הדיבור שאומרים לאחר...

כאשר יאמרו לה – ויאמרו לו – דברים כפשוטם, שמקורם בחומש, מה שמתחילים ללמד "בן **חמש** למקרא" **בכתב**; אבל **מספרים** לו על זה עוד הרבה לפני שנעשה "בן חמש", ועל דרך זה בנוגע לילדה.

אבל הרי האבא והאמא הם **מעל** בר-מצוה ובת-מצוה, והא ראי' – שאומרים, שלהם ניתנה הזכות לקיים מצוה זו, ולהוריד נשמה זו ששמעה כ"נשמה" את ה"אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" לפני ריבוי שנים – על-מנת שתזכה לשמוע זאת כנשמה **בגוף**!

ח. משיחת יום א׳ פ׳ במדבר, כ״ג אייר ה׳תשמ״ב (לנשי ובנות חב״ד)

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ומזה מובן (כנ״ל) – **הזכות הכי גדולה** של אֵם בישראל, שעלי׳ הוטלה השליחות להביא ילדי-ישראל לעולם, ולחנכם להיות חלק מ״ממלכת כהנים וגוי קדוש״!

ובשעה שישנה הזכות והאפשריות להביא לעולם **עוד** ילד **ועוד** ילד – הרי מובן האושר והזכות הכי גדולים ונעלים שבדבר,

בד-בבד עם נתינת-כחות מהקב״ה לחנכם (כנ״ל) בשמחה ובטוב לבב, שכן – הקב״ה הוא א׳ מג׳ השותפים בלידת הילד,

ובטח שלשותף זה יש את ״לי הכסף ולי הזהב״ – כל המצטרך לחינוך הילד, דבר הכרוך לפעמים בכסף וזהב, ועל-אחת-כמה-וכמה מה שכרוך בבריאות, בהיותו ״רופא כל בשר ומפליא לעשות״, ובאופן ש״לא אשים עליך״, היינו **שמלכתחילה** נולדים ילדים בריאים, ונותנים להם חינוך בריא (״די געזונטע ערציעונג״) – שעי״ז הילדים בריאים גם בגשמיות בפשטות,

ומקבלים מהם **נחת בריא**, ומקבלים הנחת מתוך בריאות ושמחה, לאורך ימים ושנים טובות.

ב. ומזה גם מובן תוספת **הזכות והאחריות** של בת-ישראל, ובפרט לאחר נישואיה – לראות לקיים הציווי ״פרו ורבו ומלאו את הארץ״, להביא ילדי-ישראל לעולם, נשמות בגופים,

ולעשות זאת **בשמחה ובטוב לבב**, שכן, בנוכחות ה״שותף״ השלישי, זה הקב״ה, הרי בטח שהוא ידאג לכל (״ער וועט נעמען קעיר״ בלשון המדינה); הוא מקבל על-עצמו את הדאגה לספק צרכי ההורים והבנים שיולדו בעתיד, יחד עם הילדים שכבר ישנם בעולם, בכל המצטרך להם, ובאופן בריא ושמח...

ט. ב׳ חלקים משיחת כ״ף מנחם-אב ה׳תשמ״ב.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...והענין הקשור במיוחד עם **נשי ובנות ישראל** שנתייחדו בזה – הענין דנרות שבת קודש ויום-טוב, וטהרת המשפחה, ומנצלים זאת להעמדת בנים ובנות באופן ד״פרו ורבו״, תוך הסתמכות על הקב״ה, שבעיתוי שהקב״ה מעניק ילד – הרי זו הברכה הכי גדולה והאושר הכי גדול שהקב״ה מעניק לאמו ולאביו,

ודאגות הפרנסה אין להם מקום כלל, כיון שרואים שהקב״ה מחזיק עולם בן **4 מיליאַרד איש** – וא״כ פשיטא, שע״י שיתוסף עוד ילד ועוד ילד ועוד ילד, ועוד **ריבוי** ילדים, הנה לא רק שזה לא ״מקשה״ עליו חס ושלום, אלא אדרבה – כאשר נולד ילד, נולד כבר יחד עמו ה״צינור״ והכלי להמשכת פרנסתו.

ואדרבה – עי״ז מיתוסף בברכה וההצלחה של **כל** המשפחה, מתחיל מאמו ואביו ואחיו ואחיותיו, כולל גם הסבים והסבתות.

ב. ...ובפשטות: יש להשתדל (אלו שהגיעו לגיל) בנוגע לעצמו – לקיים מצות ״פרו ורבו״, עד ״ומלאו את הארץ״,

לא להתערב בהנהגתו של הקב״ה, ולסמוך עליו בפשטות ובתמימות, ו״תמים תהי׳ עם הוי׳ אלקיך״: כאשר הוא יעניק ילד – יהי׳ הדבר בעתו ובזמנו, ובודאי זה יהי׳ כרוך ברוב נחת אמיתי, ולאורך ימים ושנים טובות,

ובכך באה, כאמור לעיל, ברכה עיקרית עבור אמו ועבור אביו, כולל האחיות והאחים אשר בבית, כנראה בפשטות כיצד מכניס הדבר שמחה ואורה בכל הבית כולו.

ואין לבלבל זאת בפיתויים והסתות שמקורם ב״מלך זקן וכסיל״, הזורק ומכניס ״חשבונות״, שהם היפך האמונה הפשוטה כי הקב״ה זן בטובו ״בחן בחסד וברחמים״ כל העולם כולו.

ואדרבה, כמוזכר לעיל, נוסף לכך שהילד מביא עמו את פרנסתו **האישית** – הרי הוא מביא עוד הוספה בפרנסת **כל הבית כולו**.

וכמדובר כמה פעמים הדוגמא, שכאשר שני בני-אדם מגביהים משא אחד – הרי זה כפליים **ויותר** לעומת המשא שמגביה כל אחד בפני עצמו,

ועל דרך זה בנוגע להמשכת הפרנסה: בשעה שהפרנסה נמשכת ע״י שני בני-אדם ביחד – הרי זה פעמיים ככה **ויותר** לעומת ההמשכה ע״י כל אחד בפני-עצמו.

ועל דרך זה, כאשר מיתוספת עוד נשמה-בגוף בבית – נמשך (נוסף על פרנסתו הוא, גם) הוספה בפרנסת אביו ואמו ואחיו ואחיותיו.

ג. **ואשרי חלקן וגדול זכותן** של כל האמהות בישראל שהתנהגו כך **עד עתה**, ויתנהגו באופן זה **מכאן ולהבא**.

והקב״ה יצליח אותן, שבקרוב ממש תצאנה בבניהם ובבנותיהם, ובאופן של ״קהל גדול״, ובשמחה ובטוב לבב, ותאמרנה ״ראו גידולים **שגידלנו**״: נוסף לכך שהילדים נולדו בבית יהודי, הם גם **חינכו** אותם ביהדות, בדרך היהדות של ״נר מצוה ותורה אור״,

ומשיח צדקנו, ביחד עם ״שכינתא״, ״יצדיע״ להן במיוחד (״וועט זיי באַגריסן״ בלשון העולם) ויברכם ויצליחם עוד בימי הגלות האחרונים, על אחת כמה וכמה כאשר יקויים היעוד ״ונגלה כבוד הוי׳ וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי׳ דיבר״.

י. משיחת ח"י אלול ה'תשמ"ב.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. כמדובר – בנוגע לפועל:

לכאורה מתעורר "רעש": מדובר אודות יום-הולדת "**שני המאורות הגדולים**", ואחר כך אומרים, כי יש ללמוד מכך בנוגע ליום הולדת של **ילד קטן**:

כשהילד נעשה בן שנה – צריכים ליתן לזכותו צדקה, ועל אביו ואמו (או אחד מהם) ללמוד ענין כלשהו בתורה,

והעיקר, והוא העיקר – עליהם להתבונן באושר הכי גדול שהקב"ה נתן להם, בהעניקו להם נשמה מלמעלה בתוך גוף קדוש, והפקיד בידם פקדון זה, על מנת שהם יחנכוהו וידריכוהו בדרך העולה בית א-ל, בדרך האמת, "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי'",

ועליהם "להוריד" [התבוננות] זו במעשה בפועל, כך שכל שהם עשו **הרבה**, ומתוך **השתדלות ויגיעה**, שהילד יגדל כפי שילד יהודי **צריך** לגדול – נעשית אצלו "מציאות חדשה": גישה חדשה מתוך השתדלות חדשה, שלא בערך לגבי ההשתדלות שהשקיעו **עד** ליום הולדתו של הילד.

וחידוש שכזה – יכול להיות אפילו בילד בן שנתו!

ב. ואף-על-פי שישנה הטענה: הרי הילד אינו מבין וכו' – אמרה התורה מיד עם נתינת התורה, שמרגע שיצא הילד לאויר העולם, נוגע כבר אופן הנהגת ההורים עמו! ויתירה מזה – נוגע אופן הנהגת ההורים ט' חדשים **קודם** שנולד, והדבר נוגע לילד ולבניו אחריו – עד סוף כל הדורות;

ובשעה שהילד נעשה "מציאות" **בפני-עצמה**, ברגע שיצא לאויר העולם – הנה, אפילו בעוד שאין לו שכל בגלוי להיות "מושפע" מהנהגת אביו ואמו – אומרת תורת אמת, שנוסף למובן בפשטות, כי נוגע סוג **האכילה ושתי'** שנותנים לו, שכן זה נעשה "דם ובשר כבשרו",

– ענין זה, אינו דורש "רמזים" ולימודים; הדבר מובן בשכל הפשוט: כיון שזה נעשה דם ובשר כבשרו, ישנה נפקא-מינה **ממה** זה נעשה "בשר כבשרו"! [נוגע] שזה כשר ו"כשר" כפי שצריך להיות כשר עבור ילד יהודי –

אומרים איפוא עוד **יתירה** מזו: אופן הנהגת האב והאם במעמד ומצב **שהילד רך** – יש לזה **השפעה** עליו:

וכתוצאה מכך ש"לא ראו קורות ביתי שערות ראשי", כמאמרה של קמחית – פעל הדבר, שהיא זכתה לשבעה כהנים גדולים!

כהן-גדול צריך להיות לאחרי "בר-מצוה", ולאחר עשרים שנה; עליו להיות מבוגר, ולהיות "הכהן הגדול מאחיו",

אומרים איפוא: העובדה שהוא נעשה **בגדלותו** "כהן גדול" – הרי זה כרוך בכך ש"לא ראו קורות ביתי שערות ראשי":

– לא רק **אדם זר** לא ראה; "קורות **ביתי**"! איש לא נוכח בבית, אבל **הקב"ה** נוכח שם, יחד עם תורת ה', ועם צניעות ה'! והדבר השפיע על הנהגתה; ולכן, בנה כעבור עשרים שנה (ויותר) – נתמנה בשל כך ל"כהן גדול"!

ג. מדוע מספרת זאת התורה שבעל-פה? "מאי דהוה – הוה"?! **היתה** אשה בישראל, ושמה קמחית, צדקת גדולה וכו' וכו';

אבל זה נעשה חלק מ"תורה" מלשון **הוראה**, ותורה באופן של "תורה אור": הדבר "מאיר את הדרך" עבור אֵם בישראל, עבור אשה בישראל ועבור בת-ישראל עד סוף כל הדורות,

אשר, אופן הנהגתה, בהמצאה היא לחוד עם "קורות ביתה" (והקב"ה – כמובן מעצמו, מיותר להסביר לה); אבל היא זועקת: היא נמצאת היא ו"קורות ביתה" לחוד, מה כה-נוגע הדיוק וכו' וכו' –

מספרת "תורת חיים", הוראה בחיים, עד כמה הדבר נוגע;

לא רק **לעצמה**, מצד "הרגל נעשה טבע": אם עושים זאת בלא נוכחות אדם בחדר – אחר-כך לא יכולים להתאפק, או שוכחים, ועושים זאת כאשר **עוד מישהו** נוכח, ואח"כ עושים זאת **בחצר**, ואח"כ עושים זאת **ברחוב**, כי זה נעשה "הרגל", האדם בכלל לא שם-לב לדבר;

אומרת התורה **יתירה** מזו, שאח"כ הדבר נוגע לילדים, ובמילא גם לבני-בניהם, כמובן [מכך] שכיון שבנה נתמנה "כהן גדול" – הרי הדין בכהונה גדולה הוא, כי "בנו קודם לכל שאר הכהנים" (ובלבד שיכול למלא מקומו).

יא. משיחת אור לכ"ט אלול ה'תשמ"ב, ערב ר"ה ה'תשמ"ג.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...כאו"א מישראל הוא "עולם מלא", כנלמד מעניני ראש-השנה [=יום בריאת האדם "יחידי"] על כל השנים והדורות כולם – שיהודי אחד ויחיד, וברגע שיצא לאויר העולם [נחשב כבר "עולם מלא"],

שזהו **החידוש הנפלא** שבדבר:

אין זה מצד שכבר למד ריבוי תורה וקיים ריבוי מצוות, ועל-כל-פנים "מלאים מצוות כרימון"; הדין שהאדם נחשב "עולם מלא", עם כל הענינים הכרוכים בכך, פיקוח נפש וכו' – הרי זה מיד כשיצא לאויר העולם!

ולמדים זאת, והדבר מושפע – מהעובדה שהקב"ה ברא את אדם הראשון באופן מסויים: "**לפיכך** נברא האדם יחידי" – לפי שהקב"ה רצה, שיהודי, בעקבתא דמשיחא, וב"קצה השמים", ובחוץ-לארץ, ידע לו, כי הוא "עולם מלא" – ו"לפיכך" **שינה** הקב"ה את בריאת אדם הראשון לגבי בריאת כל הנבראים כולם!

כולל גם הנבראים שלמעלה: חיות המרכבה ישנם **ארבע**, מלאכים ישנם "ריבוא רבבן", ועל דרך זה שאר הנבראים שלמעלה. על דרך זה הנבראים שלמטה;

האחד והיחיד ש"נברא יחידי" – הרי זה אותו אחד שהוא בדוגמת "יחידו של עולם".

ולכאורה, זה עצמו הוא טעם מספיק –

אומרת המשנה והגמרא: לא! צריך שיהי' "המעשה הוא העיקר": למאי נפקא-מינה בנוגע למעשה בפועל.

והנפקא-מינה למעשה בפועל היא, **שילד יהודי אחד ויחיד**, מיד כשיצא לאויר העולם – מגיע כאן לאויר העולם "עולם מלא"!

ב. וענין זה מוסיף ומחזק את המדובר כמה פעמים ע"ד גודל החידוש ד"פרו ורבו":

אפילו מי שכבר קיים המצוה כפשוטה, כבר יש לו בן ובת, ועל-אחת-כמה-וכמה אם יש לו כמה בנים וכמה בנות –

אומרת המשנה, [והרי אין שייך טעות ב"דבר משנה"; "טעה בדבר משנה" אינו טעות, אין שייך בזה טעות]. אומרת המשנה, שבשעה שמיתוסף עוד ילד, אפילו שכבר יש לו **ריבוי** בנים ובנות, הנה בשעה שהוא זוכה באושר (או שהיא זוכה באושר) להביא **עוד** ילד יהודי בעולם – הרי הוא מביא לעולם "**עולם מלא**"!

ולא סתם עולם כלשהו, מי יודע איזה סוג "עולם": גדול, בינוני, קטן וכו' – אומרת המשנה: לא: זהו אותו העולם כפי שהי' "**יצירך בגן-עדן מקדם**"!

זה ש"נברא אדם יחידי" הרי אירע הדבר קודם בריאת חוה – אז כבר היו **שנים**; אימתי הוא הי' "יחידי" **בכל** הפרטים? – **קודם** בריאת חוה. וזהו "בגן עדן **מקדם**", קודם החטא.

ו"גן-עדן" זה, הרי מובן מה היתה דרגתו, ומזה מובן באיזה אופן העולם **כולו** הי' אז.

אומרת איפוא המשנה, והגמרא מבארת זאת בארוכה, כי כאשר האב והאם זוכים ומביאים עוד ילד יהודי לעולם – הרי הם מביאים לתוך העולם את ה"גן עדן מקדם", עם כל סדר ההשתלשלות, שנברא "בשביל ישראל שנקראים ראשית".

ג. וזהו ג"כ כמדובר בנוגע לענינו, כמדובר לעיל בנוגע לענינים שהזמן גרמא – הרצון הוא שזה יומשך ב"המעשה הוא העיקר",

ולכן אין מסתפקים בטעם, שלכאורה הוא טעם הכי פשוט: כיון שאומרים על אדם, שהוא "יציר כפיו של הקב"ה", ואומרים על בני-ישראל בכלל, שהם "אדמה לעליון", הרי כשם **שהקב"ה** יחיד – מובן בפשטות, שגם האדם צריך להיות "נברא יחידי". כשם שמהקב"ה, מתכלית הפשיטות, נובע ריבוי עצום – כך גם בנוגע לישראל, "ומלאו את הארץ וכבשוה".

אין מסתפקת המשנה בטעם הכי פשוט זה, ומחדשת ענין **נפלא**, וענין נפלא הנוגע להנהגה בפשטות, בחייו של יהודי עד סוף כל הדורות, ובכל קצוי ארץ:

[לכל לראש] הענין כפשוטו, אשר בנוגע להלכה הרי זה לכל לראש **פשטות** ההלכה; ואח"כ ישנה **רוחניות** הענינים: בשעה שהם **מחנכים** את הילד – עליהם לחנכו באופן כפי שהי' "יצירך בגן-עדן מקדם" בעודו "יחידי"!

אַיי זה כרוך בטירחה, והוא גידל בנים ובנות לתורה ולחופה ולמעשים-טובים, וא"כ מה-בכך שהוא לא "ירעיש" כל-כך בנוגע לילד אחד – אומרים לו, שילד אחד ויחיד, הרי זה "יצירך בגן-עדן מקדם"!

ואדרבא, **מדוע** ב"יצירך בגן-עדן" הי' זה באופן של "יחידי"? – בגלל שאותו ילד שנולד לאותו זוג הורים הרי הוא "עולם מלא", **לפיכך** זה פעל ושינה והעמיד את **אדם-הראשון** באופן ש"נברא יחידי"!

מובן איפוא עד כמה נוגעת ההשתדלות, אפילו אם האשה כבר העמידה (דורות) בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוות, והיא היתה "עזר כנגדו" בשיא ה"שטורעם", הנה, כאשר הקב"ה מברך ומצליח ומוסיף בשליחות-הקודש, ומפקיד בידיהם ילד נוסף – הרי זה "עולם **חדש**", ו"עולם **מלא**", ככל הפירושים בתיבת "מלא".

אַיי ישנה השאלה: מהיכן נוטלים כח? – איך שייך לומר זאת!... וכי על "יצירך בגן-עדן מקדם" הקשה אי-מי מהיכן אדם-הראשון יאכל ומה הוא ילבש ומהיכן הוא יקח את צרכיו?! מלכתחילה לא היתה כל קושיא ושאלה בדבר.

אילו ישאלו זאת כיום, תוך ידיעת כל הבלבולים וטלטולים בעולם – לא יעלה איש בדעתו לשאול: בשעה שהקב"ה ברא את אדם-הראשון "יצירך בגן-עדן מקדם" – מה הוא עשה כדי לדאוג שיהי' לו מה לאכול ומה לשתות ומה ללבוש, ומהיכן לחיות ולהתמודד עם כל הקשיים!...

ד. ועל זה אומרים: זהו כל ילד אחד ויחיד!

ואין הפשט "ילד אחד ויחיד" הילד **הראשון**; הילד האחד ויחיד היינו **כל** ילד שנולד הוא "אחד ויחיד" בעיני הקב"ה, כתורת הבעל-שם-טוב הידועה, ונתבארה אח"כ על ידי רבותינו נשיאינו – שזהו כמו בן **יחיד** להורים שנולד להם **לעת זקנתם**,

ומובן, שאח"כ, כיון שהקב"ה נותן את הזכות לקבל שליחות זו – נותן הוא זאת בד-בבד עם "קוי ה' יחליפו כח" בכחו של הקב"ה, להצליח למלא השליחות בתכלית השלימות,

– בגשמיות, על-אחת-כמה-וכמה שנותנים את הכוחות הרוחניים להצליח למלא את תכלית השלימות גם בנוגע לגידול **הרוחני**, גידול וחינוך הילד.

אלא שהקב"ה רוצה, שיעשו זאת **בבחירה וברצון הטוב**, ומתוך שמחה וטוב לבב – ולשם כך ניתנו לנו כל **הביאורים וההסברים**, כדי שנעשה זאת הן "בכל לבבך" והן "בכל נפשך", ובטח – "בכל מאדך",

מתחיל, כאמור, שכל ענין של **הלכה** – הנה לכל לראש נוגע, שתהי' ההלכה **בפועל**, המעשה בפועל.

יב. ב׳ חלקים משיחת יום א׳ פ׳ במדבר, כ״ה אייר ה׳תשמ״ג (לנשי ובנות חב״ד)

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. בשעה שבני-ישראל היו במצרים, היו יהודים כאלה שיצאו ב״חשבון״ כזה, שיש לחשב האומנם זקוקים אנו לילדים כה רבים, או, שאולי הזמן אינו מתאים כל-כך, ויש צורך במה שמכונה ״תכנון משפחה״ –

אמרו אז נשי ישראל בשיא הביטחון, שאנו קשורות באמונה האמיתית בהשם, שהוא, יחד עם היותו **בורא** עולם, הינו גם **מנהיג** העולם – זה שמנהיג את העולם בחיי היום-יום, והוא ה״זן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים״ –

כללות ענין הפרנסה, הרי, למרות שרצה הקב״ה שזה יהי׳ **מכוסה** וכרוך במעשה מסויים בטבע, בעשי׳ באופן **טבעי**, וציוה ש״אין סומכין על הנס״ –

אבל כדי שיהי׳ זה גופא, המעשים הטבעיים, הפעולות **הטבעיות** על מנת להרויח את הפרנסה, [כדי] שיהיו בהצלחה אמיתית, היינו להרויח כמה שדרוש, ויותר מהדרוש – כדי שתהי׳ היכולת ליתן צדקה ביד רחבה, ומבלי שאף פרוטה אחת לא תלך ח״ו לענינים של בלתי-בריאות, שכן ״אני ה׳ רופאיך״ וא״כ ״מלכתחילה לא אשים עליך״ – גדלים להם ילדי ישראל בבריאות, מבלי להזדקק לרופאים וכיו״ב,

וכל הכסף שקשור עם הילדים יוצא על כך שהם יקבלו חינוך שיהי׳ בתכלית השלימות האפשרית, ביראת ה׳ ובאהבת ה׳, מבלי להתחשב בכך שלפעמים הדבר דורש הוצאות יתירות לעומת חינוך פשוט –

הרי נותנים בכך את כספו **של הקב״ה**, אשר הקב״ה זיכה את ההורים להיות ה״שלוחים״ שלו, והוא **מפקיד** בידם את הכסף שהוא נותן להם בשביל הוצאות בניו ובנותיו לתלמוד-תורה, כדי שהם יוכלו לחנך ילדיהם בדרך התורה, מתחיל מלימוד תורה וקיום מצוות – יקיימו [ההורים] את בקשתו, וימסרו את הפקדון שהם מקבלים מהקב״ה כדי להעביר זאת לידי ה״מלמד״ או בית-הספר שמחנך את הילדים בדרך התורה,

...כטבע ההורים, שבנוגע לילדיהם רוצים הם את **המקסימום**, את מלוא המידה האפשרית, בכל הענינים הטובים והענינים העדינים והענינים הנאים,

ואם הדברים אמורים בשייכות לאוכל ומשקה וביגוד, וכדומה, בקשר **לגוף** – על-אחת-כמה-וכמה, בודאי, שבמידה **גדולה יותר** צריך להיות הדבר כלפי מזון **הנשמה** היהודית –

שישנה בקרב כל ילד יהודי, ומדגיש רבינו הזקן כי זהו ״**חלק אלוקה ממעל ממש**״ – הכניס זאת הקב״ה בילד יהודי משאך יצא לאויר העולם,

והוא הפקיד ילד יהודי זה (ילד או ילדה) בידי אמו ואביו, על מנת שידעו כיצד לשמור ולייקר חלק אלוקה זה; סמכו עליהם והאמינו בהם, שהם יספקו לו כל צרכיו, והם יחנכו את ה״חלק אלוקה ממעל ממש״ כפי הדרוש לו, כלומר – לקשר אותו, לעורר **ולגלות** בו, שכל ילד וילד הוא ״חלק אלוקה ממעל ממש״,

לפי שמאז מתן-תורה אמר הקב״ה ״והייתם לי״ – שיש בזה ב׳ פירושים: שהקב״ה מבקש ״**הֶיו** לי גוי קדוש״, וגם זוהי הבטחה, כי ״אתם **תהיו** לי גוי קדוש״,

דבר הכרוך גם בכך, שההורים מספקים כל הדרוש **לנשמת** הילד, שאז נותן הקב״ה כל הדרוש לילד גם **בגשמיות**,

שכן הקב״ה העמיד עצמו באופן כזה ש״שלשה שותפים יש באדם״, שבכל ילד יש ג׳ שותפים, אביו ואמו והקב״ה, והרי כל שותף צריך ליתן חלקו,

הנה החלק העיקרי שהאבא והאמא צריכים ליתן ע״י **השתדלותם**, כרוך ביראת-שמים **שלהם** (דבר התלוי בבחיר**תם**) – לדאוג לכל צרכי **הנשמה**,

והקב״ה, שהוא ה״זן ומפרנס לכל״, נותן בעיקר, את החלק **הגשמי** – כל הכרוך בחינוך הילד בשייכות לכסף ולגשמיות וכיו״ב,

והוא ממנה את האבא והאמא בתור **שלוחים** – לנצל את הכסף והכוחות שהוא נותן להם בכך, באופן הכי טוב לטובת והטבת עתידו של הילד.

ב. וה"חשבונות" שערכו כמה מישראל **לפני** קבלת התורה **ולפני** שיצאו ממצרים, כי יש צורך לראות מה קורה עם גזירת פרעה, האם הגזירה תואמת לקיום ציווי ה' "פרו ורבו", או שיש לדחות זאת למועד מאוחר יותר, כאשר תהי' הקלה ב"גזירת פרעה", בפרנסה וכיוצא-בזה –

מספרת התורה אודות כך, כדי שאנו נדע, כי אפשרות שכזו וטענה שכזו היתה יכולה להיות אך ורק קודם מתן-תורה,

ומי ביטל **גם אז** טענה זו? – היתה זו בת ישראל קטנה, מרים, שנגשה לאבי' ואמרה לו, שכיון שישנו הענין והציווי של "פרו ורבו" – א"כ מה זאת אומרת, איך תתכן בכלל התחשבות ב"גזירת פרעה"? מה יגיב העולם שסביבם?!

והוא שמע תיכף ומיד בקול אותה ילדה, ומי נולד כתוצאה מהטענה ששטחה בפני יהודי מבוגר, **גדול** בישראל, שבפניו היא שטחה טענה זו מתוך תמימות ילדותית, הנה הראשון שנולד עקב ביטול ההתחשבות ב"חשבונות" – נולד **משה**, **מושיען של ישראל**,

מי שבסופו של דבר הוציא את כל עם ישראל מגלות מצרים, ואח"כ הובילם ל"תעבדון את האלקים על ההר הזה" – קבלת התורה בהר סיני, ש"משה קיבל תורה מסיני ומסרה" אח"כ לכל הדורות, עד לדורנו זה גופא, ועד לכל אחד מאתנו.

סיפורי התורה אינם סתם סיפור, כדי שנדע מה אירע פעם, "למפרע" –

אלא זה נעשה הוראה, חלק מהתורה-הוראה – איך יהודי צריך להתנהג:

אין בכלל מה להתחשב בגזירת פרעה, מאחר שישנה הוראה ברורה מהקב"ה,

אפילו בדבר כה גלוי לכאורה, שפרעה אמר "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"; וביחד עם זה אמרה ילדה קטנה בישראל, שאין להתחשב בזה,

עלולים אנו להרהר: ומה בכך שיולד ילד – בכל מקרה הילד לא יוכל לפעול "ומלאו את הארץ וכבשוה", מאחר ונמצאים בגלות מצרים, והגלות – "פרעה" – גזר "היאורה תשליכוהו" –

ראינו איפוא, כי **ההיפך הוא הנכון**! ע"י **שלא** התחשבו בגזירת פרעה – נולד בן, ילד, שביטל את גזירת פרעה, ביחד עם כללות ענין הגלות!

ג. וזה מורה על דבר נוסף, הוראה נחוצה נוספת:

בנוגע ללידת ילדים באופן של מילוי "פרו ורבו" – אין זו הזדמנות פרטית של בני-הזוג, של אביו ואמו; זהו דבר הנוגע **לכללות עם ישראל**.

ואם חס-ושלום **חסר** משהו בזה, אין בכך רק סירוב **אישי** (רחמנא ליצלן) לזכות בתענוג-נצחי של הבאת עוד ילד, ילד שעתיד להביא בני-בנים, שהם יביאו בני-בנים, וכך עד סוף כל הדורות – אלא חס ושלום רחמנא ליצלן מאבדים ילד שהי' יכול להיוולד ולהיות חלק מכללות עם ישראל ולמהר את **הגאולה**,

שכן, הגאולה מהגלות הנוכחית כרוכה ג"כ בכך ש"יכלו כל הנשמות שבגוף": כאשר יולדו כל ילדי ישראל הצריכים להיוולד בזמן הגלות – או-אז מגיע משיח ומוציא כאו"א מישראל וכל ישראל וכללות עם ישראל מן הגלות,

ומוציא אותם – כמובא בספרו של רשב"י – "מבי גלותא ברחמי": יציאה ברחמים – באופן טוב, כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים", שבני ישראל יצאו מן הגלות "ביד רמה".

יג. משיחת וא"ו תשרי ה'תשד"מ

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. וכידוע, שכל אלו ששמן "חנה" נקראו דור אחר דור עד שמגיעים לחנה הראשונה:

חנה הראשונה לא יכלה להסתפק **בשום דבר** – **היא צריכה לזכות בילדים יהודיים**! "**זרע אנשים**"! והיא בכתה ולא הלכה למשכן בגלל זה, למשכן שילה, כדי לגדל ולחנך את הילד כראוי!

(על ידי **אי** הליכתה באותו זמן למשכן שילה, היא פעלה על בנה – שבנה "וישב שם **עד עולם**"! דבר והיפוכו!).

ואחר כך, הרי זה נעשה להוראה בתורת-חיים, הוראה בחיים, שתפקידה של כל אשה ובת בישראל הוא – לעשות כל התלוי בה בנוגע ל"פרו ורבו ומלאו את הארץ", **ויתירה מזו** – "**וכבשוה**".

אבל את ה"**כיבוש**" עושה האשה **על ידי בעלה**, שכן "כבודה בת מלך – **פנימה**", היא עוסקת בענינים של "פנימה". לצאת למריבות וכיוצא בזה, "כיבוש" – זהו דבר ששייך לבעל, ולתוקף שניתן ל"זכר", ש"דרכו לכבוש",

אבל בנוגע ל"**פרו ורבו ומלאו** את הארץ", כאן אין כתיב חסר [כמו "וכבשֶׁה" חסר ו'], אלא כתיב מלא, כי בזה הכוונה היא לשניהם גם יחד, "פרו" לשון רבים, "ורבו" לשון רבים (שקאי לא רק על **הילדים** העתידים לבוא, אלא **הציווי** הוא לרבים), ו"ומלאו" לשון רבים (ואחר כך "וכבשֶׁה", כדברי הגמרא, חסר ו' כתיב) –

דהיינו, כמדובר כמה פעמים – להעמיד גידולים בישראל, "בנינו ובנותינו", עד שיהי' "ומלאו את הארץ",

על ידי ההקדמה, שזהו באופן של בית **כשר** באכילה ושתי', בית **טהור** בנוגע לטהרת-המשפחה, בית של **אור** על ידי נר שבת ויו"ט, וראש השנה, ויום הכיפורים, וימים טובים, ושמע"צ ושמח"ת וכו'.

יד. ב׳ חלקים משיחת י״ג תשרי תשד״מ.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ישנה ״הפטורה״ שלימה דיום א׳ דראש-השנה, בה הובא וסופר בפעם הראשונה שֵם זה [=״שמואל״] ביחד עם פירושו (היינו מהי סיבת נתינת שם זה ומהו תוכנו), והוא:

היתה **נביאה** בישראל, אשר בכמה עניינים היא הייתה **המתחלת** בענייני נבואה, כמו השם ״צבאות״ [שנתגלה על ידה] וכיו״ב,

והיא חפצה לזכות בבן, ומסרה נפשה על כך (כמדובר כמ״פ) עד שלא הלכה ל״שילה״, אע״פ שכך הי׳ מנהגה הטוב כמה פעמים – במחשבה שאי-הליכתה יועיל לחינוך בנה,

ובן זה ניתן לו שם זה [שמואל] – המסופר כאן לראשונה בתורה, מלשון הוראה.

והיא אמרה תיכף את פירושו – ״כי השאילתיהו לה״׳.

ובזה, ב׳ פירושים: ״השאילתיהו״ – השאלה, ו״שאילתיהו״ (״ושאלה אשה משכנתה״) – מלשון מתנה לה׳. [וכיון שב׳ הפירושים הובאו במפרשי התורה (על אתר או במק״א), מובן שיש מקום לב׳ הפירושים].

ב. ...ואומרים זאת **בתחילת** השנה, ומספרים את כללות הסיפור, דבר המדגיש שזהו עניין הנוגע להנהגה תמידית במשך כל השנה כולה,

ולכל לראש – באיזו מידה יש להשתדל ולהפוך עולמות כדי ללדת ילדים!

ואין פשט הדברים שכיון שזכה כבר ל״י״ב שבטים״, במילא כבר יצא ידי חובתו לכל הדיעות, שהרי על-פי שולחן-ערוך מספיק אפילו כך-וכך... עאכו״כ אם מתנהג כיעקב אבינו והוליד י״ב שבטים ועוד בת...

אומר על-כך הפסוק: ״פרו ורבו ומלאו את הארץ, **וכבשוה**״: כל-זמן שלא נתקיימה עדיין מצוה זו **כפשוטה** – אזי, אמנם בידו לחפש מענות ותירוצים, באומרו שכבר יצא ידי-חובתו ככתוב בפירוש בשולחן-ערוך...

אף-על-פי-כן, בשעה שיושב בינו לבין עצמו ועושה חשבון-צדק בנפשו (ועד״ז האשה – בנפשה) – **אין ספק** לאיזו החלטה הוא יגיע (היא תגיע)!...

וכאמור – ״בהדי כבשי דרחמנא למה לך״: למה לו להיכנס לחשבונות עם עצמו: לכך וכך הגעתי, ואשר לכן לעשות עניינים המעכבים [את ההריון] וכו׳ וכו׳ – הגם שזהו בהיתר, במלוא ה״שטורעס״ והתוקף שבדבר – אך, הוא בעצמו יודע שזהו דבר ״מעוּשה״, ואין זה העניין לאמיתתו וכפשוטו,

מה-שאין-כן באם לא יתערב (תתערב) בחשבונותיו של הקב״ה – אזי הקב״ה הוא הרי מקור הטוב ו״עצם הטוב״ ו״טבע הטוב להטיב״ – וא״כ בודאי יעשה את שלו בעתו ובזמנו **מתי** שצריך **ומה** שצריך וכו׳ וכו׳. ואם זה צריך להתמהמה – יחפש **הקב״ה** את הדרכים לזה, ובדרכי נועם,

מבלי לילך ולעשות עניינים שאין כאן המקום להאריך בזה מה התוצאות מזה לעצמם ולסובבים אותם ע״י ה״חשבונות״ הללו, ומה התוצאות מזה ברוחניות, ועד – מהם התוצאות מזה **בגשמיות** מכל חשבונות אלו – תוצאות בנוגע לעצמה, בעלה והסביבה וכו׳, ועאכו״כ בנוגע אלו המסתכלים עליהם ומחפשים פירושים וכו׳, או **שאינם** מחפשים כלל פירושים...

ג. ועל זה אומרים, שהיא [=חנה] אכן הצליחה לפעול בקשתה, ו״אל הנער הזה התפללתי״,

ומה עשתה עם בנה? – היא עשתה עמו ב׳ דברים:

היא **השאילה** אותו לה׳ – כלומר: היא עדיין נשארת האמא, ע״פ דין תורה, ע״פ תורת אמת; רק שהיא ״משאילה״ אותו לה׳,

ולבסוף – היא גם מוסרת אותו **במתנה** לה׳!

ואזי, הילד מסופק ומקבל כל צרכיו: לקב"ה הרי לא חסר מאומה, כמ"ש "לי הכסף ולי הזהב" – כפשוטו, ו"לי הכסף ולי הזהב" ברוחניות, ובמילא, כל דבר הנצרך לו מקבל הילד מבית מלכו של עולם!

מדוע איפוא צריך לכל-לראש "**להשאיל**" אותו? כי רצון התורה הוא, שיהי' ענין וקשר בין האם לבנה, ובין האב לבנו; כן הוא העניין ע"פ תורה,

ובמילא, ביחד עם זה שבודאי זקוקים לפעולתו של הקב"ה – מדגישה התורה (ומודגש ביותר בחסידות) עד כמה נוגע תפיסת ידי אדם, עד כמה נוגע עשייתו של יהודי כדי שח"ו לא יהי' זה "נהמא דכסופא", ואין זו העמדת-פנים בלבד – אלא כך אומרת תורת **אמת**,

ובמילא נמצא – ב' העניינים:

צריך להוליד ילדי ישראל, ובפרט שזה נוגע לביאת משיח רגע **קודם**, כמאמר "יכלו כל הנשמות שבגוף",

אבל ילדי ישראל לא די שנולדו **להורים** מישראל, אלא הם צ"ל ילדי ישראל **מצד עצמם** – ע"י **שמחנכים** אותם עד באופן שמתגלה בהם מציאות מושלמת של יהדות, באופן שזוהי מציאות **הילד**!

ולשם כך ישנם ה"**ג'** שותפין" – כמאמר תורת **אמת**: אמנם השותף העיקרי זה הקב"ה, מ"מ אח"כ ישנם אב ואם השותפים, וישנם עניינים שנחשבים בהם "ג' שותפין" ע"פ תורת אמת – היינו ג' שותפים **זהים**,

ובמילא לכן צריך-להיות בזה "שאילתיהו" מלשון **שאילה**.

ד. ויש להוסיף בזה [בענין ה"שאלה"] ע"פ הלכה עניין נפלא ביותר ("זייער אַ געשמאַקע זאַך"):

ידוע שהילדים הם גם בבחינת "**פקדון**" שניתן בידי **ההורים**, פקדון **השייך לה'**, שהפקיד הפקדון באחריותם.

והרי ב"שומרין" מצינו ד' סוגים וד' אופני דינים: שומר חינם, שומר שכר, שוכר ושואל.

בשעה שההורה הוא "שואל" ["שאילתיהו"] – אזי נפלא ביותר ("**אַ-מחַיֶה**"): **שואל פטור מכלום**, באם זוהי "שאלה בבעלים":

כיון ש"בעל" החפץ-השאול מצוי תמיד יחד עמו: "הנה הוי' נצב עליו" במלוא ה"שטורעם" שבדבר, נמצא, שכל מה שיהי' ואיך שלא יהי' ובכל אופן שיתנהג – תמיד יצעק: הרי זו "שאלה בבעלים"!... במילא לא זו בלבד שאין להעניש אותו ח"ו, אלא אדרבה – צריך גם לפצותו עבור **הצער** שבדבר:

מאחר ואינו אשם, והא ראי' שפטור מתשלומין – א"כ מדוע גרמו לו צער?! יש לשלם לו "לפום צערא – אגרא"!

ובפרט שזהו צער של "בן מלך", בנו יחידו של מלך, מלך מלכי המלכים – מובן איפוא מידת ה"אגרא" המגעת לו עבור צערו!...

ה. וכאמור – זהו ה"**מלכתחילה אַריבער**" שבדבר:

מדברים אודות אנשים **פשוטים**, כערכנו, ובאה התורה ואומרת להם: הקשיבו, ה' ברא את העולם כולו,

[וכפי שאדמו"ר **מהר"ש** מאריך בארוכה, שהעולם אינו אחיזת-עיניים, אלא מציאות אמיתית, כפי שמאריך בכמה דרושים],

ואמר **שצריך לכבוש** עולם זה, **ובידכם הדבר** לכובשו! אחרת לא הייתם מצווים על כך, שהרי "אינו מבקש אלא לפי כוחו",

ובאיזה אופן צ"ל **התחלת** הכיבוש? – ע"י "**פרו ורבו ומלאו את הארץ**", **ועי"ז** יקויים "וכבשוה".

טו. משיחת י"א ניסן ה'תשד"מ

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. מתחיל מ"אין ענין יוצא מידי פשוטו" – מקיום המצוה ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ" **בפשטות**,

כמדובר כמה פעמים, גודל הברכה והזכות שהקב"ה נתן להורים, שיוכלו לקיים שליחותו ב"מלאו את הארץ וכבשוה", עי"ז שהם יקיימו "פרו ורבו" – ברוחניות, אבל **העיקר** לקיימו **בגשמיות כפשוטה**.

והטענה: מה יהי' עם ה"הוצאה" ועם הפרנסה וכו' –

הנה כמדובר כמה פעמים, באם מתנהגים כפי רצון ה', אזי ביום השישי, יום מתן הציווי "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה", אומרת הגמרא ב"תורת אמת", ו"תורת חיים" – הוראה בחיים, שאז הי' "**הכל מוכן לסעודה**"! כל טירחא היתה מיותרת לגמרי, היתה "סעודה" מן המוכן, ובשעת בריאת האדם, ואחריו חוה, ואח"כ הבל והתאומות שלו וכו' – הי' כבר אז "מוכן לסעודה",

לא שהכל הי' מוכן לזריעה ואח"כ קצירה ואפי' וכו' – היתה כבר **סעודה מן המוכן**.

והנה, כל סיפורי התורה, הרי "התורה היא נצחית" – בתור **הוראה**:

מה זה מלמד כל אדם ואדם ואת כל בני-האדם –

הרי כלפי כל אדם נאמר: "למה נברא האדם יחידי"? כדי שאנו נדע, שהאדם בכל מקום שיהי' ובכל זמן שיהי', הרי הוא "**עולם מלא**"! ולכן האדם **הראשון**, נברא "יחידי" – כדי שאנו נלמד מזה שכל אדם ואדם הוא "עולם מלא",

וכמדובר כמה פעמים, לא "עולם" סתם, אלא זהו "עולם **מלא**", שאין **שום ענין** חסר בו.

[אלא,] רצה הקב"ה שאנו נעשה גם "כלי" בדרך הטבע – "וברכך הוי' אלקיך **בכל אשר תעשה**"; [ומכל מקום,] אומרת תורת אמת, שכאשר ילד נולד – נולדה פרנסתו עמו, ויתירה מזו – הוא **מוסיף** בפרנסת בני הבית **כולו**!

טז. משיחת יום ב׳ פ׳ האזינו, ז״ך אלול ה׳תשד״מ (לנשי ובנות חב״ד תחיינה)

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ויתירה מזו, כפי שרואים בפשטות בחיי היום-יום, שבשעה שמגיעה ״מצוה הבאה לידך״, כאשר נוצרת הזדמנות לקיום מצוה,

מתחיל מהמצוה **העיקרית** שהופקדה בידי נשי-ישראל: ״פרו ורבו ומלאו את הארץ״ –

מתחילים לעשות (חס ושלום) ״חשבונות״: מה החיפזון להביא ילד בעודנו צעירים, רעננים וחזקים; לא נורא אם לעת-עתה הוא יתעסק בשאר ענינים טובים, ויעשה ״תכנון משפחה״: כאשר היא תגיע לגיל מבוגר יותר, כאשר הוא יגיע לגיל מבוגר יותר, ויהי׳ ״מסודר״ עם כך-וכך כסף וכך-וכך בתים וכך-וכך נכסים – או-אז הוא יחשוב גם אודות קיום המצוה ד״פרו ורבו״!

אומרת התורה, כי זוהי **המצוה הראשונה** הכתובה בתורה – מופיעה מצות ״פרו ורבו״! והרי **סדר** בתורה הוא ג״כ הוראה.

ב. ובזה הוראה ברורה, שכל אשה נשואה בישראל יש לה **שליחות-קודש**, שכיון שהיא נישאה ״כדת משה וישראל״, ואמרו את כל ה״שבע ברכות״, ובירכו את בני הזוג שחייהם יהיו ״בנין עדי עד״ –

אל להם להתערב בחשבונות אישיים; למרות היותם ״שותפים״ לקב״ה, ״ג׳ שותפים יש באדם״ – הם אמנם **שותפים**, אך לא לענין זה של עריכת ״חשבונות״ לקב״ה, אימתי העיתוי המתאים להתברך בילד, שיאריך ימים ושנים טובות, ויזכה לבריאות ופרנסה וכל הברכות – כיון שנולד מתוך טהרת-המשפחה **ובמועד** שרצה הקב״ה,

ובהיותו אכן ״שותף מלא״ **הוא** לא התערב בכך, **והיא** לא התערבה בכך!

ו״יש על מי לסמוך״, שכן, סומכים על ה״שותף״ **העיקרי** – זה הקב״ה.

יז. ב׳ חלקים משיחת ו׳ תשרי ה׳תשמ״ה.

א. התורה העניקה לנשים את הדבר הכי נעלה שיכול להיות: הדבר הכי נעלה שישנו בנוגע ל״גוי קדוש״ ובנוגע ל״תורה צוה לנו משה״, הוא, שהדור שעמד בשעת מתן תורה, יצמיח דור נוסף שילך בדרכים אלו. ואח״כ, הדור השני יצמיח דור **שלישי** שיעשה כך.

כיצד יכול לצמוח דור לאחרי הדור שעמד בשעת מתן תורה? – לשם כך חייבים להזדקק לנשים!

ולא זו בלבד **שחייבים** להזדקק להן – אלא הן קיבלו את השליחות **הקדושה** הזו: כדי ליצור המשך לדור של מתן תורה, צריך לקיים ״פרו ורבו״; ובמי הדבר תלוי – בעיקר תלוי הדבר בנשים.

שכן, ענין השותפות של הבעל והאב בדבר, הוא בתחילה בלבד. אח״כ באים תשעה ירחי העיבור, ואח״כ ישנו **צער** העיבור, ואח״כ בא ענין הלידה יחד עם **צער** הלידה, שאז ממלאת האשה את תפקידה **העיקרי**,

– שאינו עיקרי בעבורה בלבד; זהו דבר עיקרי עבור כללות קיום העולם, החל מקיומו של עם ישראל, שבזה תלוי קיום התורה! שכן, ״תורה לא בשמים היא״, אלא ניתנה דוקא בארץ הלזו למטה, ולשם כך יש לקיים אחת מהמצוות הראשונות: ״ושננתם לבניך״,

ועד שגם בפשטות, גם פשוט שבפשוטים רואה זאת, ואינם-יהודים רואים זאת, כי הנשים קיבלו את השליחות הכי גדולה והשליחות הכי קדושה שיכולה להיות – שהן הן המתעסקות בזה תשעה ירחי עיבור: חרף הקשיים הכרוכים בכך – הנה ״ומלכותו ברצון קבלו עליהם״, הן עושות זאת מתוך עונג,

והן יודעות את האמת, אשר עי״ז הן משיגות את שלימותן **העצמית**, ואיש מבלעדן, גדול ככל שיהי׳, אינו יכול לעשות זאת, משום שיכולת זו הפקיד הקב״ה בכחו ובחכמתו בידי הנשים בלבד.

ב. ולכן, כאשר באה אשה ומשנה את הדברים, ומתחילה לערוך חשבונות, שעליה להיות אשה היודעת להרויח כסף ומסוגלת לבנות שֵם בפני-עצמה, ואילו את מילוי תכליתה העיקרי והפנימי, ועיקרי עבור כללות העם ועבור העולם כולו – דוחים זאת ״לכשאפנה״:

אחרי שהיא תשיג את כל הדברים ה**טפלים**, וישאר לה אח״כ כח וישאר לה זמן – רק אז היא תתחיל לחשוב ולתכנן: **מתי** ללדת את הילד, ו**כמה** ילדים צריך ללדת, **ואיך** ללדת את הילד וכו׳.

ותמורת מה מחליפים את הענין הכי עיקרי והענין הכי פנימי – תמורת ענינים שאין להם בערך זה תפיסת מקום לגמרי, ולא רק ע״פ השכל של הנפש-האלקית, אלא גם ע״פ שכל נפש השכלית, ואפילו ע״פ שכל נפש הבהמית, ואפילו ע״פ שכלם של עמי-הארץ!

...מחנכים בנות, ורוצים לשכנע אותן ח״ו, שעליהן לדעת, כי במה תתבטא שלימותן: הואיל והאח שלה הוא סוחר טוב, ואח שני מושלם במקצוע אחר, לכן, **לכל לראש** עלי׳ לשכוח את עובדת היותה ילדה ושמוטלת עלי׳ שליחות להיעשות ״**עקרת הבית**״,

והרי, ״עקרת הבית״ לא נעשים בין-לילה; זהו דבר שיש להתכונן לקראתו, ויש להשתית את ענין חינוך הבת על כך **שלכל לראש** עלי׳ לדעת אודות תפקידה העיקרי – להינשא ולנהל בית יהודי, ובית שבו יגדלו בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי׳!

וזה ש״זן ומפרנס לכל״, ולא סתם ״זן ומפרנס לכל״, אלא ״בטובו בחן בחסד וברחמים״ – בודאי שאם הוא זן מיליארדי בני-אדם כה רבים בעולם, הוא יזון בודאי ילדים אלו שבהם יברכם ה׳ ויהיו בביתם, ויזונם ״מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה״.

יח. משיחת ט"ז אדר ה'תשמ"ז (ב"יחידות כללית" להאורחים)

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. מהו תוכנו של ה"ועשו לי מקדש", ומהי התכלית בזה (כמבואר גם בפשטני המקרא) – כדי שיהי' "ושכנתי בתו**כם**", "**בתוך כל אחד ואחת**".

שכן, הקב"ה **שוכן** בלבו של **כאו"א** מישראל, ושל כאו"א **מילדי** ישראל, אשר, תיכף משיצא לאויר העולם – מיד ישנו הקב"ה תוך לבו הקט,

וכלפי לב קטן זה של ילד רך זה, נאמר בתנ"ך, כי "השמים ושמי השמים **לא יכלכלוך**", כל הרקיעים וכל הארץ כולה, עם כל הענינים שבמציאות, אינם יכולים "להכיל" את הקב"ה, ובשעה שנולד לו ילד יהודי, הנה ברגע **הראשון**, **משאך יצא לאויר העולם** – מיד אומר הקב"ה: "ושכנתי בתוכם" – שהקב"ה במלוא עצמותו ומהותו, נמצא הוא תוך לבו הקט של ילד קטן זה!

כי – זהו ילד יהודי שמוצאו מהורים יהודיים.

ובפרט, שענין זה נמצא בגלוי עוד יותר – כאשר ישנה (כנ"ל) המזוזה על גבי הדלת, ותולים "שיר המעלות" על הכתלים וכיו"ב. אבל (כנ"ל) אין זה תנאי הכרחי: אפילו כאשר ח"ו מאיזה סיבה שתהי', או מצד אונס שאין הדבר תלוי בו, חסרה או המזוזה או "שיר המעלות" – מכל מקום לא חסר ח"ו ב"ושכנתי בתוכם" –

הקב"ה אומר, ש"ושכנתי בתו**כם**", ע"י "ועשו לי מקדש" – באופן של "**אינו זז לעולם**"! תיכף משיצא ילד יהודי לאויר העולם – שוכן בו הקב"ה כולו כפי שהוא בשיא עוצמתו, עד אשר "השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" – שוכן הוא תוך לבו הקט של ילד קטן זה!

ומזה מובן גודל האחריות שנושאים כל אמא וכל אבא עבור כל ילד רך, אף על פי שלעתים זה כרוך **בטירחא**, ועלול להיות נדמה להם שזוהי טירחא **גדולה**, ואף עלול להיות שזוהי **באמת** טירחא גדולה –

אבל, איזו תפיסת-מקום יש לזה, בשעה שיתבוננו לרגע, שהנה שוכב כאן עולל קט, ובלבבו שוכן הקב"ה, אשר כל השמים וכל הארץ לא יכלכלוהו – נמצא הוא תוך לב זה של ילד זה השוכב בעריסה זו בחדר קטן זה!

מה ערך איפוא, לכל הטירחות וכל הקשיים שצריך לעבור (אפילו אם אכן אלו קשיים **אמיתיים**) – בשעה שיודעים שעי"ז יהי' הילד עוד יותר "יהודי", ויהי' עוד יותר "בריא" ברוחניות ועוד יותר בריא בגשמיות, שכן גשמיות של יהודי הרי זה ג"כ "גוי קדוש", **שהגוף** שלהם קדוש,

ואיזה ערך יש לקושי זה; אדרבה, זהו **האושר** הכי גדול והמובן בפשטות לנפש **הבהמית**: כאשר אומרים לאמא או לאבא, שע"י שאתה תוסיף מאמץ מסויים – אתה עושה **נוח** יותר (או **קל** יותר או **פשוט** יותר) את חיי (או את חוויות או הרגשי) ילד זה, בו **שוכן הקב"ה** באופן כזה ש"השמים ושמי השמים לא יכלכלוך"!

ומזה מובן בפשטות, המאמץ הכי גדול שיש להשקיע (בחינוך בפשטות, וכנ"ל –) בחינוך במובן **האמיתי** של "חינוך", המתחיל מיד בצאת הילד לאויר העולם,

[ועל אחת כמה-וכמה כאשר יכולים לסייע **למוסד** חינוך, מקום בו מתחנכים ילדי ישראל **רבים**, ובשעה שילדים רבים לומדים ביחד הרי הם מצליחים יותר, כנראה בפשטות, וא"כ מובן הזכות הגדולה יותר שבדבר.

ולכן, גם השליחות-לצדקה שעושים בזה [בתום השיחה], כרוכה בכך שחלק מהממון ילך (בודאי) לענינים של חיזוק מוסדות חינוך],

מתחיל מחינוך **עצמו**: ככל שהוא טוב וככל שהוא "למדן" גדול, או ככל שהיא "למדנית" גדולה, ו"מבינים" בהבנה טובה בחינוך – הרי לכשיתבוננו כי עליהם לחנך ילד שעליו הקב"ה אומר **ומבטיח**, ואומר בתורת-אמת "ושכנתי בתו**כם**" –

הרי ככל שהוא למד וככל שהוא רק התאמץ, הנה "במה נחשב הוא" לגבי השכר ולגבי הזכות שלו, שהקב"ה נתן לו ילד יהודי, והפקיד בידיו (או בידי') את חינוכו וגידולו, עד באופן ש"גם כי **יזקין** לא יסור ממנו": הוא יראה ממנו נחת כאשר הילד יהי' אפילו **זקן מופלג**,

שבזה נכללת הברכה, כיון שההורים מוכרחים הרי להיות מבוגרים יותר מהילדים, על כל פנים בעשר שנים או י״ג שנים או י״ח שנים וכיו״ב, אם כן, כיון **שהילד** הוא ״יזקין״, ואומרים שההורים שחינכו אותו עתידים לראות ממנו נחת ״גם כי יזקין״, הרי מובן מהי הברכה של ״אריכות ימים ושנים טובות״ גם עבור ההורים!...

ב. וענין זה חוזר ומדגיש את המדובר כמה פעמים, [אודות] הענין שהמצוה **הראשונה** בתורה היא, [אשר **סדר** בתורה הוא ג״כ ״תורה״ והוראה והדגשה], שיש לקיים המצוה ד״פרו ורבו״,

וכאשר הקב״ה מעניק אפשרות, שנעשה ״שידוך״ טוב, ויש חיים יהודיים בריאים מתוך טהרת-המשפחה, ורק ישנה האפשרות – אזי עושים כל התלוי **בו** או **בה**, לקיים מצות ״פרו ורבו״, שכן זוהי המצוה הראשונה בתורה,

ודאגת הפרנסה וכיו״ב – הרי כמדובר לעיל, זוהי שאלה ודאגה שאין לה מקום לחלוטין!

הקב״ה נמצא בילד שנולד כאן! וכדי שהקב״ה יגיע לידי ״ושכנתי בתוכם״ אצלו, צריך הילד להיות – לא רק ילד **חי**, אלא עליו להיות, כלשון הרמב״ם ״היות הגוף **בריא ושלם**״, הילד צריך להיות **בריא ושלם** בכל עניניו, הן הרוחניים והן הגשמיים,

וא״כ הקב״ה כביכול ״**מוכרח**״ **מצד עצמו** לספק פרנסה לאבא ולאמא, כדי שהילד יגדל ויהי׳ גופו ״בריא ושלם״: צריך להיות לו חדר טוב, ואוכל ומשקה טובים, ושימוש טוב סביבו וכו׳ וכו׳.

צץ לו ״יצר״ שהוא ״מלך זקן וכסיל״, ומטיל מורא!...

הקב״ה נמצא בתוך ילד זה, ורצונו שהילד יהי׳ ״ושכנתי בתוכם״, ״היות הגוף בריא ושלם״; – כלום צריכה האמא או האבא לדאוג האם **הקב״ה** יוכל להסדיר לעצמו דירה, שהיא היא ה״גוף הבריא ושלם״ של ילד זה?!...

[זאת ועוד:] וכדי **שהילד** יהי׳ ״בריא ושלם״, דרושה לו **אמא** בריאה ודרוש לו **אבא** בריא.

ג. ובכל הענינים האמורים, כנ״ל, אין שום חילוק בין הראשון שקיים ״פרו ורבו״, דהיינו אדם הראשון – ״יצור כפיו של הקב״ה״, לבין יהודי בן דורנו, בחוץ לארץ; מבלי הבט על מעמדו ומצבו בשאר כל הענינים, מחובתו לשמור ולקיים חיים יהודיים כשרים וטהורים מתוך טהרת-המשפחה, ולקיים מצות ״פרו ורבו״ כפי רצון ה׳,

ובשעה שצצות הדאגות האמורות, הרי זו דאגה של ה״**טיפש**״, ודאגה של ה״**כסיל**״, ומה גם שהוא **כסיל זקן** (״זקן וכסיל״)... – הרי זו **בושה וחרפה** להתחשב ב״זקן וכסיל״, כאשר מדובר כאן אודות אושר כזה, שהקב״ה מפקיד אבא ואמא, להיות אחראים לגידול ילד **שלו**:

כאו״א מילדי ישראל, הרי **לכל לראש** יש לו את ״**אבינו שבשמים**״, ואביו ואמו שבעולם-הזה הרי הם ״שלוחים״ שלו, שהקב״ה נתן להם את הזכות לקיים מצוה זו, מצוה הראשונה בתורה, ולקיימה בשמחה ובטוב לבב.

יט. ב׳ חלקים משיחת ליל ו׳ דחג הסוכות ה׳תשמ״ח.

תרגום חפשי בלתי מוגה

א. ...הנחת האמיתי שיש **לבני-אדם**, ועל-אחת-כמה-וכמה **לבני ישראל**, הוא – כאשר מתברכים בבנים ובבני-בנים,

והקב״ה מצליח [את ההורים] – כיון שהם מעניקים להם החינוך המתאים – במילא רואים מהם נחת **אמיתית**, דהיינו נחת **חסידית** אמיתית,

עד לנחת ״מלכתחילה אַריבער״ עם הילדים: עוד לפני שהוא מתחיל לחנך אותם וכיו״ב – ניגשים הם אליו, ומושכים אותו (או את האמא) בשולי בגדו, באומרם: היתכן – עדיין לא סיפרת לי היום סיפור אודות האבות; עדיין לא סיפרת לי היום סיפור אודות התנאים; עדיין לא סיפרת לי היום סיפור אודות צדיקי עולם!...

מה התועלת בכך שאתה נותן לי אוכל ומשקה, ורצונך ״לצאת ידי-חובה״ כלפיי – אני צריך לדעת מה היו קורותיו של הסבא, ומה היו קורותיו של סב-הסבא, מה היו קורותיהם של אבות-האבות, מתחיל מאברהם יצחק ויעקב!

...והוא לא מסתפק בכך שיפטרוהו במענה ״כלאחר-יד״, ויספרו לו בקיצור –

מטבעו של הילד, לרצות לדעת בכל הפרטים! הוא רוצה לדעת שמדובר אודות אברהם, ויצחק, ויעקב, מה הם היו, ואילו נסיונות נפלו בחלקם, האם עברו זאת בנקל או לא, והאם הי׳ בדעתם ומחשבתם אודות נכדי-נכדיהם (עד לנכדים אלה שהם הנכדים **שלו** או הנכדים **שלה**) – כדרך מה שרואים אצל תינוקות בפשטות,

באם הם מקבלים חינוך יהודי – חינוך **אמיתי**,

מבלי [שההורים] מתחשבים עם ה״חוכמות״ של ״תכנון משפחה״ וכיו״ב, אשר אין המקום להזכיר אודות ענין כזה במקום קדוש,

וכאו״א מישראל צריך להתברך, ולעשות **כל התלוי בו** על מנת להתברך, בבנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי׳,

ובבנים ובנות – דוקא לשון **רבים**, ובנים ובנות כאלה שמקיימים [הציווי] ״ומלאו את הארץ וכבשוה״ ...

כ. משיחת י"א שבט ה'תשמ"ט (ב"יחידות כללית" להאורחים)

תרגום חפשי בלתי מוגה

...וישנה על-כך הברכה המיוחדה לנשי ובנות ישראל, בפרט בדור האחרון של הגלות, שהוא הרי גם הדור הראשון לגאולה בקרוב ממש –

אשר, כמובא בכתבי האריז"ל, כשם שבימי צאתך מארץ מצרים הרי "בזכות נשים צדקניות שבאותו הדור יצאו אבותינו ממצרים" – כמו"כ יהי' גם בגאולה מהגלות **הנוכחית** שהיא ג"כ "כימי צאתך מארץ מצרים",

ובפרט [בזכות] שהנשים העמידו דורות בישראל של בנים ובני-בנים, עד בנים קטנים וקטני-קטנים, עי"ז ש"פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד" – ע"י נשי ישראל, ובפרט אמהות בישראל, והן מחנכות בהתאם גם את **בנותיהן**, לשאוף להקים בתים מרובים בבנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי' – להתברך בבנים ובנות שילכו בדרך התורה ומצוותי',

כולל – להראות בזה דוגמא-חי' כיצד עושים זאת **בשמחה ובטוב לבב**,

– ההיפך הגמור מאותם אלו שאינם מבחינים ("קלייבן זיך ניט פאַנאַנדער"), או שאינם מתבוננים, אפילו באופן שטחי, **שהקב"ה** מנהיג את העולם, ומספק פרנסה לכל העולם **כולו**, ועל-אחת-כמה-וכמה – לישראל "עם קרובו",

על-אחת-כמה-וכמה בשעה שה"ישראל עם קרובו" מודגש באופן גלוי, ע"י הנהגה באופן **חסידי** בחיי היום-יום ...